

INSTITUT „IVAN ANTUNOVIĆ“
Br.: *br. 1/96.* *3P*
SUBOTICA
KNJIŽNICA „IVAN KUJUNDŽIĆ“

BAČKO KLASJE

VJERSKO – INFORMATIVNI LIST
GOD XX. BR. 55; 15. II. 1990.
CIJENA: 5 DINARA

SADRŽAJ:

PORUKA BOŽICA	2
SMISAO ISUSOVE I NAŠE BOLI	3
DJECA U OBITELJI	7
RODA	8
KAKO SE ZABAVLJATI	12
U SPOMEN O. RADOSLAVA KUJUNDŽICA	16
TAMBURICE U SUBOTIČKOJ KATEDRALI	20
"PORNO BUM NA SUBOTIČKI NAČIN"	26
PRELO	27

KRIŽ U ŠORU

*Klečim podno križa
na kraju ušorenih salaša
i plačem.*

*Prebirem suze,
svoje i naroda,
poput zrnca ružarija
i kapi rose
po brazdama.*

*Kaplju poput krvi
iz boka Raspetoga
i slivaju se u nizinu
potrebne otkupljenja.*

*Oslobodi nas,
Otkupitelju,
žila ukorijenjenih
u blatu svijeta,
sačuvaj nas na našoj zemlji.*

*Ne satiri nam sjeme
koje zatiramo,
ne iščupaj nam jezik
koji zaboravimo.*

*I ovaj salaš,
tvoje čedo,
orošen tvojom krvlju,
donosi plod žita.*

*I tu si se rado
u kruhu,
u krilu djevice.*

Josip Temunović

PORUKA BOŽICA '89

Nakon burnih događaja koji su prohujali srednjom i istočnom Evropom u jesen 1989. godine, iako se o Božiću još nisu ni zaustavili, učinili su taj dan, danom rekapitulacije svega onoga, što su ti dani donijeli ne samo zemljama u kojima su se odigrali, nego i cijeloj Evropi, dapače i svijetu. Ta, duhovito nazvana, "revolucija svijeća", donijela je, osim željene slobode narodima, koji su više od četrdeset godina živjeli pod staljinističkim-komunističkim terorom, i neka ozbiljna upozorenja svim ljudima koji ozbiljno razmišljaju, kako onima na materijaliziranom Zapadu, tako i onima na Istoku, koji su radi dugogodišnjeg terora, osobito idejnog, počeli gubiti povjerenje u snagu istine i vrijednost općevažećih ljudskih načela, ali su također ozbiljno upozorenje narodima u razvoju koji su ih siromašili i duhovno i materijalno. Ovaj Božić kao da je u sebi sakupio sve te misli, sve osjećaje čovječanstva i nekako ih učinio vidljivima i razumljivima svim ljudima. U mnogim zemljama, a među njima i u našoj, ovaj Božić je bio obilježen u javnosti, prije svega u sredstvima društvenog komuniciranja. Ovaj Božić, kao pravi blagdan bogoutjelovljenja, utjelovio je u sebi svu dramu ovog povjesnog trenutka cijelog čovječanstva i dao naslutiti velike nade koje u sebi nosi.

Prije svega ovaj blagdan je obnovio u čovječanstvu svijest o značenju i pobjedi istine. Već se u vrijeme renesanse počelo manipulirati sa istinom. Koncem osamnaestog stoljeća počelo se je u nju sumnjati i oduzimati joj apsolutnu vrijednost, a poluistine i čiste laži pokraj nje su dobivale pravo građanstva. Istina se gubila na svim područjima, najprije na ekonomskom, političkom, filozofskom, literarnom, a to je djelovalo da se je istina pokušala istisnuti i u samoj teologiji. Konačno je ona devalvirana na običnu službenicu, koja opravdava postupke određenog režima, kako ju je definirao Marks. Dakako da je istina gubila vrijednost i u praktičnom i svakidanjem životu čovjeka, što je unijelo u čovjekovu dušu toliku pomutnju, da se čovjek više ne snalazi ni u onim najosnovnijim istinama života i morala.

Događaji u srednjoj i istočnoj Evropi, koji su došli tako neočekivano i tako brzo, da se je čovječanstvo jedva snalazilo slijediti ta događanja, zapravo su pobjeda istine, potiskivane stoljećima. Prije svega to je triumf istine na ekonomskom polju, koji je urodio potpunim krahom ekonomije koja se je zasnivala na lažnim načelima. Isto se dogodilo i na političkom polju. Neprestano isticanje demokratskih vrijednosti u uvjetima najcrnje diktature dovelo je do potpunog rasapa tih sistema, uz najgoru sramotu i blamažu pred licem cijeloga svijeta. Velika većina lidera tih sistema završilo je po načelu aristotelovskog pojma istine, koja je istovjetnost misaonog sadržaja sa stvarnošću, u zatvorima, radi laži zavoda i moralne korupcije. Tako je istina konačno sebi prokrčila put i do filozofskih sfera, pa danas visoki intelektualci govore o tom sistemu kao "intelektualnoj podvali čovječanstva". No svakako je najvažnije da je istina probila na prostore konkretnog života čovjeka pojedinca. Ovih dana sam sreo profesoricu, intelektualku i majku, koja je kliknula od veselja,

zahvaljujući Bogu, da je konačno pobjedila istina. Kao majka i odgojiteljica sam se već bojala govoriti o načelima istine i poštenja, bilo svojoj vlastitoj djeci, bilo svojim odgajanicima, jer su mi mnogi progovorili, da sam im time što sam ih učila istini i poštenju, proizročila mnogo trpljenja i onemogućila im napredak u društvenim strukturama. Sada im konačno mogu reći: pogledajte, istina je ipak pobjedila.

Ni teološko područje nije bilo pošteđeno od istiskivanja bjelodanih istina i vjekovne prakse Crkve. Dovoljno se je sjetiti, kako su se neke marksističke ideje htjele silom progurati u teološke sisteme, a još više u praktični život Crkve i pojedinih vjernika, kako bi ih se iznutra oslabilo i što više rasulo, a time ih i kao potencijalne protivnike oslabilo i uništilo. A što se sve činilo da se u osobnom životu čovjeka pojedinca napravi što veća idejna zbrka, jer od čovjeka koji nema jasne osnovne pojmove možeš činiti što hoćeš. Te ljude moralne i intelektualne slabiće, guralo se u najviše hijerarhijske redove, kako bi se po njima slabila i uništavala životna snaga Crkve. No ovih dana i to je izišlo na svjetlo dana, kako u raspuštanju prodržavnih kleričkih udruženja, kao npr. "pacem in terris" u Čehoslovačkoj, čiji su članovi bili moralno korumpirana sredstva u rukama tamošnje tajne policije, koja je po njima razarala iznutra Crkvu. O tome bjelodano svjedoče i ostavke tolikih visokih dostojanstvenika različitih kršćanskih Crkava, uključujući i samoga patrijarha Rumunjske Pravoslavne Crkve gospodina Teoktista, koji postaju svjesni da su svojom servilnošću radili protiv istine i protiv Crkve i svog vlastitog naroda. Kakovo upozorenje!

No, istovremeno, zadivljujuća ustrajnost mnogih pojedinaca, koji su i po cijenu progona i zatvora ostali vjerni istini i općeljudskim i kršćanskim načelima, a koje je ovo vrijeme iznijelo na površinu, bez ikakove propagande mas medija. Neki od ovih ljudi našli su se, gotovo bez svoje volje, na vodećim pozicijama svojih naroda i država, kao npr. Vaclav Havel, Jan Černogurski, Laszlo Tökös i tisuće njima sličnih. Ako k tome dodamo krvavu vjernost tolikih milijuna katolika istočnog obreda u istočnoevropskim zemljama, koji su četrdeset i više godina do slova bili izvan zakona, koje se je progonilo i šikaniralo kao najgore zločince, a oni su ostajali vjerni po cijenu života i karijere sve do smrti. Zar uskrснуće ovih Crkvi nije pobjeda istine? i poticaj svima koji se bore i trpe za istinu da ustraju, jer istina pobjeđuje svijet.

Evo putokaza svima nama, koji istinski želimo obnovu Crkve i po njoj naroda našega. Temelj i put našega rada može i mora biti samo istina zasjala u našem umu, ali i osvjetljena Istinom Isusa Krista i naukom njegove Crkve. Zato naš narodni Institut "Ivan Antunović" u vjernosti istini i ljubavi, želi započeti svoje djelovanje, u tom ga duhu nastaviti, jer samo je to put istinske obnove i života Crkve i Naroda, kojega ona želi podvoriti. A ovo korizmeno vrijeme neka nam obasja ove istine, koje su ovog Božića tako bjelodano zasjale!

SMISAO ISUSOVE I NAŠE BOLI

Približavamo se novom svetom liturgijskom vremenu, koje je ispunjenije različitim oblicima zahvalnosti Bogu, što nam je po muci i smrti svoga Sina darovao novi život. Ovo vrijeme nazivamo KORIZMOM. U njemu se naš duh pokušava više približiti svome Otkupitelju.

Korizmeno vrijeme je za kršćanina uvijek novi zov milosti. Ciklus crkvene godine nas uvijek potiče na maksimalnu zauzetost, kako bi i po nama danas bilo prisutno Kraljevstvo Božje.

Kroz korizmu kršćani dublje proživljavaju smisao i plodove Isusovog spasonosnog trpljenja i smrti. Božji Pravednik je umro za nas nepravedne. Umro je siromašan i napušten, da bi nas obogatio svojim siromaštvom i dao smisao svakoj ljudskoj beznadnoj životnoj situaciji. Svjetlost njegova priomjera privlači toliko mnoštvo ljudi kroz stoljeća i oni su spremni za te visoke neprolazne ideale uložiti vlastite sile.

Dok promatramo i sažaljevamo napuštenog Isusa jer je nedužan podnio najtežu muku, budi se u nama pitanje: IMA LI I NAŠA PATNJA SMISLA!? Da je njegovo trpljenje bilo plodonosno za sve ljude, to znamo. Ali svatko od nas također proživljava vlastitu Kalvariju, svoj križni put. Mnogi ljudi nose na glavi trnovu krunu neprihvaćenosti ispod koje kaplje svježa krv. U korizmenom vremenu treba se otvoreno i slobodno susresti s ovim problemom koji se nameće svakom čovjeku. Mi vjernici redovito kažemo da dobro znamo

smisao križa, a kada padnemo pod istim križem spremni smo u sve sumnjati.

U našem životu ritmički se izmjenjuju radost i patnja. U životu pojedinca i zajednice križ ima svoje nezamjenjivo mjesto. Tko želi iz svog života odstraniti bol, doživjet će besmisao svoga postojanja. Vidimo da nevolje i različiti problemi bitno spadaju u naš životni tijek. Kao što ruža nemože bez trnja, tako se i naš život sastoji od radosti i boli.

Korizmeni dani su divna prilika da se udubimo u smisao Isusovog trpljenja, da bi smo osmislili svoju bol. Trpeći Spasitelj zove nas da se od njega učimo cijeniti neprolazne vrijednosti. Život je najveća vrijednost, ali i on nam je darovan.

Poslanje kršćanina je da u korizmenom vremenu na osobit način svjedoči kako je moguće oplemeniti svaku bol. Jedni drugima trebamo biti svjetlo koje će privlačiti i pokazivati ljudima oko sebe put prema Kristu. Svako trpljenje pojedinca ili zajednice pročišćava nas i uzdiže. Ako želimo biti revni širitelji Isusove prisutnosti, a na to smo pozvani krštenjem, onda moramo ići onim putem kojim je On išao, a to je put: pouzdanje da će ljubav, istina konačno pobijediti. Neka u nama, kroz ove dane, djelotvorno pobjeđuju ove uzvišene vrijednosti, radi kojih je jedinorođeni Sin spremno pošao u smrt. U ovim danima neka u nama umre svaka neurednost, a uskrsne na novi život sve ono što je dobro za nas i brata čovjeka pored nas.

Franjo Ivanković

S PAPOM IVANOM PAVLOM DRUGIM

U proteklom razdoblju, nešto više od mjesec dana, toliko se je toga zbilo u svijetu, što je svakako uvjetovalo i usmjeravalo i Papina nastojanja kroz to vrijeme. Papa kao nasljednik apostola Petra, kojemu je Isus stavio u zadatak da učvršćuje braću u vjeri, reagira na sva zbivanja u suvremenom svijetu, a na poseban način, ako su u ta zbivanja uključeni i sinovi Crkve. Tako su događaji u Rumunjskoj, razvoj događaja u Sovjetkom Savezu i Čehoslovačkoj, te njegov put u Afriku obilježili ovo razdoblje Papina života i djelovanja. Pođimo redom.

Papina sućut sa trpljenjem rumunjskog naroda

Jesenji val prevrata, koji je zahvatio cijelu srednju i istočnu Evropu, nije mimošao ni Rumunjsku. Za razliku od ostalih zemalja realnog socijalizma, gdje je revolucija bila uistinu "revolucija svijeća" i u kojima je narod bio teroriziran više od 40 godina u Rumunjskoj to nije išlo lako. U većini zemalja mirnim putem došlo je na vidjelo kojim su se sredstvima i u koje svrhe koristili rukovodeća mjesta. Rumunjski diktator Nikola Ceausescu uz pomoć zloglasne "Securitate" - tajne policije - plaćenih i za to odgojenih janičara, regrutiranih kao siročad iz raznih arapskih zemalja, branio je svoje pozicije silom oružja, ne prezajući da puca u goloruki narod, malenu djecu, pa čak i u ranjenike po bolnicama. Ovaj režim će ući u povijest kao najkrvaviji režim dvadesetog stoljeća. Sve je započelo u Temišvaru, a nastavilo se, posredovanjem televizije po cijeloj Rumunjskoj. Tih dana oči svijeta bile su uprte u Rumunjsku. Tu dramu pratio je i sveti Otac i svojim govorima hrabrio rumunjski narod, koji je upravo u predbožićne i božićne dane krvario pred očima svijeta. Ali kako Papa nikada ne ostaje samo na riječima, potvrđuje i činjenica da je, još za vrijeme pucnjave, njegov izaslanik sa specijalnim ovlaštenjem mons. Francesco Colasuonno bio prisutan u Rumunjskoj, kako bi izrazio sućut cijele Crkve i prenio materijalnu pomoć trpećem narodu. Ono što je bilo najdragocjenije u tom susretu izaslanika i episkopata jeste, što su prvi put nakon 42 godine, sjela za stol sa ostalim rimokatoličkim biskupima i petorica grkokatoličkih biskupa koji, su do sada bili u ilegali. Svi oni koji su i malo poznavali tvrdi režim, pod kojim je živjela ova Crkva, nisu mogli prikriti suze. Kakva pobjeda pravde, kakva nagrada vjernosti i strpljivog podnošenja Crkve, koja je od svog početka obilježena trpljenjem. Zato daljnji razvoj događanja u toj zemlji, u kojoj živi i jedna skupina Hrvata katolika, preporučamo ljubavi i molitvama naših čitalaca. Tako ćemo pomoći Papi da lakše riješi nagomilane probleme tih Crkava, koje su toliko vremena bile odsječene od tokova normalnog crkvenog života i bez potrebitih veza sa Rimom.

NORMALIZACIJA CRKVE U UKRAJINI

Od onoga dana, kada je Mihail Gorbačov obećao sv. Ocu potpunu slobodu savjesti i vjeroispovijesti u cijelom Sovjetkom Savezu, praktično je pravno oživjela Katolička Crkva bizantskog obreda u Ukrajini i Bjelorusiji, koju je Staljin potezom pera pravno likvidirao i nasilno pripojio Ruskoj Pravoslavnoj Crkvi. Svima nam je poznato, da je ta Crkva kroz 43 godine živjela u

ilegali, da je imala i svoje biskupe, kler, redovnike i veliki dio vjernika, koji nikada nisu prihvatili Staljinovo "sjedinenje". Četiri dana prije proglašenja spomenutog zakona o vjerskoj slobodi, 26. studenog, u Lavovu su održane veličanstvene mirne demonstracije sa kojih se tražilo od sovjetskih vlasti, da i pravno priznaju postojanje Katoličke Crkve istočnog obreda. Masa od oko 200.000 ljudi prvo je na jednoj ledini sudjelovala svečanoj liturgiji, koju je predvodio jedan od "tajnih" grkokatoličkih biskupa u koncelebraciji sa nekoliko stotina svećenika. Veliko mnoštvo od prisutnog puka se pričestilo na sv. misi. Nakon mise sva je ta masa krenula zaleđenim ulicama Lavova prema bivšoj katoličkoj katedrali. Ulicama su se pjevale litanije Srca Isusova, Majke Božje, molila krunica. Na trgu pred katedralom masi grkokatoličkih vjernika obratio se predstavnik mjesnih vlasti, koji je pohvalio red i dostojanstvo tog skupa, a zatim ih potakao da ustraju tražeći svoja zakonska prava.

Nakon što je zakon o vjerskoj slobodi proglašen, grkokatolici su počeli tražiti da im se vrate njihove crkve i župni stanovi, samostani i ostalo što je bilo vlasništvo te Crkve. To je, normalno, izazvalo reakciju Pravoslavne Crkve, koja je do sada uživala te zgrade. No unatoč poteškoće od oko 720 župa, koliko je Grkokatolička Crkva imala prije 1946. godine, 380 je već vraćeno u posjed iste crkve. Proces vraćanja i dalje se nastavlja po selima. Dakako, da Papa, koji jako dobro poznaje ovu situaciju još iz doba kada je bio biskup u Poljskoj, hrabri i potiče sinove i kćeri koji su bili spremni toliko toga pretrpjeti radi vjernosti Rimu. U tu svrhu je poslao visoku vatikansku delegaciju na čelu sa kardinalom Janom Wilebransom i nadbiskupom Miros-

lavom Marusynom, tajnikom kongregacije za Istočne Crkve. Nadbiskup Marusyn je Ukrajinac. Oni su poslani s ciljem da mirnim putem riješe nastali spor. Delegacija se susrela sa predstavnicima Grkokatoličke i Pravoslavne Crkve. Nakon optužbi pravoslavnih da grkokatolici nasilno otimaju župne crkve i župne stanove, koje su grkokatolici argumentirano pobili, došlo je do sporazuma: proces obnove Grkokatoličke Crkve na ovim prostorima ima se nesmetano obnavljati, a kada proces bude završen opet će se susresti ovaj skup da riješi eventualne probleme, a da pri tome ne strada ekumenski dijalog između Rima i Ruske Pravoslavne Crkve. Koliko je tu potrebno ljubavi, hrabrosti, strpljenja. Mislim da je to suviše isticati. Nama preostaje molitva i žrtva, da tako pomognemo Papi za sretno rješenje tog gorućeg problema Crkve.

OBNOVA CRKVE MEĐU ČESIMA, SLOVACIMA I MORAVCIMA

Svjetsku javnost je iznenadila vijest da će Papa još u travnju ove godine, vjerojatno od 21.-23., pohoditi Crkvu među Česima, Slovacima i Moravcima. Na taj će način uzvratiti veliku ljubav kojom je ova Crkva svjedočila tokom svojih dugih godina trpljenja. Iz malo koje Crkve je Papa primao toliko duhovnih kitica, molitava i žrtava, kao iz ove spomenute Crkve. U Slovačkoj su postojale cijele organizacije, kao "Obitelj Bezgrešne" u kojoj su stotine, a možda i tisuće molitelja danonoćno prikazivali svoje molitve i napose trpljenja za Papu. Malo koja Crkva se je trudila oko toga da iskoristi svaki i najmanji prostor slobode, za organizaciju svih oblika crkvenog života, do krasnih laičkih organizacija, koje su pod titulom tako zvane "tajne Crkve" u najtežim uvjetima terora djelovali i podržavali vjeru u slovačkom narodu, ali i u službenim strukturama Crkve. Papin posjet toj Crkvi, bit će prilika da svjetska i crkvena javnost sazna za krvavu vjernost ove Crkve Isusu Kristu. Bit će to prilika da se stotine redovnika i redovnica pojave pred licem javnosti i dadnu svjedočanstvo života te Crkve. Da je to živa Crkva svjedoče neke činjenice, da je bila u stanju, u samo mjesec dana života u slobodi pokrenuti nove listove, biskupijskog i regionalnog značenja. To je Crkva koja je živjela i u "podzemlju" i sada joj je bilo lako zaživjeti u slobodi.

U tom svjedočenju posebno mjesto zauzima grkokatolička biskupija u Prešovu, kao duhovna nasljednica onih cirilometodskih sljedbenika bizanskog obreda, koji nikada do 1950. godine nisu prekidali svoji veza sa stolicom u Rimu. Te su naime komunističke vlasti, na improviziranoj sinodi, ukinuli tu biskupiju i sve grkokatolike pripojili Pravoslavnoj Crkvi u toj državi koja je osnovana 30-tih godina ovog stoljeća. Za Dupčekova proljeća 1968.-1969. ova je Crkva ponovno uspostavila jedinstvo s Rimom i pravno, iako te veze duhovno nisu nikada ni bile prekinute. Akciju obnove jedinstva vodio je svećenik Ján Hirka uz svesrdnu podršku grkokatoličkog klera i svega naroda. Kako da je to "praško proljeće" ugušeno ruskim tenkovima tako je i grkokatolička Crkva ostala poluživa. Više ju se nije moglo vratiti u pravoslavlje, ali joj se nije dalo ni živjeti jednim normalnim životom. Papa im nije mogao imenovati biskupa tako da su desecima godina odlazili naši grkokatolički biskupi iz Križevaca rediti svećenike za prešovsku biskupiju, a pravoslavni su istovremeno imali pet biskupa na svega dvadesetak tisuća vjernika, dok je grkokatolika oko 400.000. Ta Crkva, iako je ušla u posjed svojih crkava i župnih stanova, do danas ih nema

pravno u rukama, jer se još uvijek sve to vodi na imenu Pravoslavne Crkve. Zato je razumljivo, da je prva stvar bila sv. Ocu, da spomenutoga svećenika Hirka imenuje biskupom za sve grkokatolike u čitavoj Češko-slovačko-moravskoj republici, svega mjesec dana nakon "revolucije svijeća". Istim je aktom potvrdio biskupa Očenašeka kao biskupa u češkom gradu Hradec Kralove, koji je na tu službu imenovan još 1950. godine, ali su ga komunističke vlasti držale kao običnog župnika u jednoj zapuštenoj župi u susjednoj biskupiji. I Olomouc, moravska metropola, jedna od najvećih biskupija u Evropi i u svijetu dobila je nadbiskupa u osobi Františka Vanaka, prošle godine imenovanog upravitelja iste biskupije.

Toj eto Crkvi, Papa žuri u posjet, usprkos praksi Vatikana, gdje sve to ide "olovnim nogama" - to će reći - polako, nakon tolikih dogovora. Tako će zemlja Čeha, Slovaka i Moravaca biti prva zemlja socijalističkog Istoka, koju će posjetiti sv. Otac, unatoč tolikim drugim zemljama, koje su sv. Oca pozvale još prije desetak godina, kao na pr. Jugoslavija. U veoma kratkom roku očekuje se imenovanje novih biskupa na upražnjene biskupske stolice u toj zemlji, koje bi Papa posvetio prigodom svog dolaska. Također se očekuje uspostava diplomatskih odnosa sa ovom zemljom.

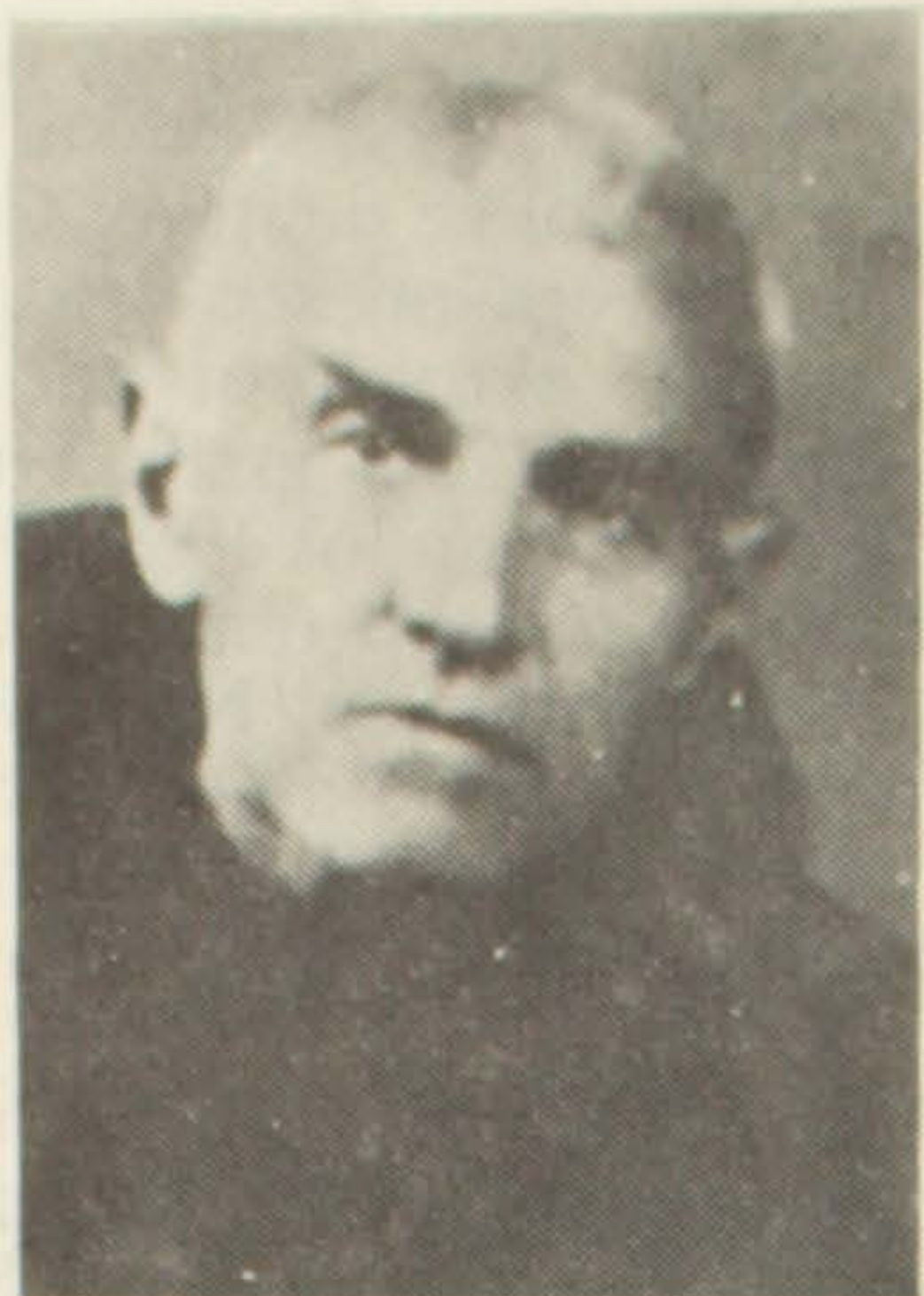
Po šesti put na crnom kontinentu!

45. apostolsko putovanje pape Ivana Pavla II. uzelo je kao smjer najsiromašnije dijelove Afrike. I ovo Papino putovanje po Africi potvrđuje, da je istina ono što je on toliko puta o sebi izjavio, da je on naime prvi misionar Katoličke Crkve. Ovoga puta je nekoliko puta doviknuo: "Afriko, evangeliziraj sama sebe!" Potičući malobrojne katolike da što dublje proživljavaju svoje jedinstvo sa Crkvom i da iz njega uspostavljaju dijalog sa svim vjernicima kršćanima, muslimanima ili pripadnicima naravnih religija, u cilju naviještanja Isusa Krista, jedinog osloboditelja Afrike. Zanosno je ponavljao afričkim narodima da ne trguju sa ideologijama, koje ih samo žele zarobiti, osiromašiti i iskoristiti, pokazujući na konkretne primjere u samoj Africi, gdje su neke zemlje mučene do uništenja različitih ideologija, umjesto da im te ideologije pomognu da život bude ljudskiji i bolji. Na ovom misijskom putu Papa je nekoliko puta pozivao afričke narode na buduću sveafričku katoličku sinodu, koja će proučiti problematiku usađivanja Evandjelja na afričko tlo i u njezine drevne kulture.

Papina skrb za Crkvu u Hrvata

U božićne i predbožićne dane Papa nas je obrađivao imenovanjem novog biskupa za našu "hrvatsku Atenu" - Dubrovnik u osobi vrijednoga, mladoga profesora i rektora Visoke bogoslovne škole u Sarajevu, Dr. Željimiru Puljića, rodom Hercegovca. Tako je Dubrovnik dobio vrijednog apostolskog nasljednika, a zbor biskupa novog i poletnog člana. Gotovo istovremeno je objavljena i smjena na nadbiskupskoj i metropolitanskoj stolici zapadno-hrvatskoj, to jest riječkoj. Vrijednoga i radinoga nadbiskupa i metropolitu Josipa Pavlišića, biskupa sa najdužim biskupskim stažom (39 godina) naslijedio je nadbiskup Antun Tamarut, dosadnji koadjutor. Imenovan je i novi biskup u osobi mons. Marina Srakića, profesora na Visokoj bogoslovnoj školi u Đakovu.

Papi hvala za ove darove, a njima svaki Božji blagoslov u službi Crkvi i našem narodu.

U ovom broju Bačkog klasja donosimo nekoliko misli o. Gerarda za razmišljanje. Neka one budu poticaj da se više molimo za napredak procesa njegove beatifikacije i da mu se još jače preporučamo u svojim potrebama.

MUKA NAS GRLI

Što je cvijeće bez mirisa, to je duša bez žrtve i patnje.

Bolje je umrijeti pošteno nego živjeti nepošteno... Bolje je nepravdu podnositi nego nepravdu činiti. Patnja dušu resi a grijeh je nagrđuje.

Što je god od Tebe učinjeno (dopušteno) mora nam sve biti po volji!

Svaka je patnja slatka majka jer me uči nadvladati zemaljsko a tražiti nebesko. ... Muka (je) majka koja je kao ljubezna ruka koja pruža nebeske dukate. Majka dijete a nas muka grli. Oh, kako treba da se radujemo kada treba nešto pretrpjeti.

Koliko patimo, toliko Isusa volimo. Nepametno misli tko patnju obilazi...

Koliko patimo, toliko Tebe volimo...

VAZMENI SMISAO PATNJE

Tijelo i duša se mora očistiti od nevaljelih nagnuća da bi mogli biti Božja kuća; da bi se mogli s Bogom sjediniti.

Mora umrijeti grešni Adam, a oživjeti nevini Adám.

Bog se brine za nas i upravlja našom voljom. Pošto je razum slab za primanje (Božje) svjetlosti (mora) patiti doklegod se ne očisti.

Mora svjetlost... prosvijetliti dušu da vidi svu svoju gadost a to je veoma muči i (duša) misli da nikad neće biti dostojna Božje svjetlosti.

(Isto) tako kad Bog dijeli milost, to je strašno muči jer (duši) nedostaje jakost za lijepo primanje Božjeg dara kojim se čisti.

Kao da paklenu muku (podnosi) duša u slučaju ovog čišćenja. Kao da se iskopava iz nje što je do sad bilo u njoj. Kad Bog vadi iz duše ova nagnuća, ona misli da ubija nju samu ili da je već baca u pakao. Duša je kao svezana i (osjeća) kao da je nitko ne može osloboditi ove strašne tamnice. Uzalud je tješi duhovnik, jer ju nitko ne može utješiti Sve dok je Bog ne očisti i učini dostojnom za sjedinjenje ne može se od ove tamnice osloboditi. Ako baš Bog hoće malo se ublaži ova muka da poslije započne ponovo.

SAMO MUKA VADI TRNJE

Što volimo to nas veže, to nas zarobljuje.

Svako ovo povezivanje je puno trnja i samo jedno vadi iz nas trnje i slobodne nas čini – to je ona (ljubav) koja nas za Boga veže ako samo njega volimo. Ova (ljubav) vadi iz nas nemilo duboko usađeno trnje, kida u nama one sveze koje nas amo tamo vuku.

(Iz knjige: O. Gerard Tomo Stantić, OCD, Na Božji način među ljudima, Zagreb, 1988., str. 94 - 97.)

MOLITVA DJETETA

*Ujutro, kad s istoka sunce
obasja dvorište moje,
pomolim tebi se Bože,
jer ja sam dijete tvoje.*

*U podne, kad ručak je spreman,
kad majčin zove me glas,
kraj mene, na stolici sjedi,
sam dobri Isus spas.*

*Uveče, kad zašlo je sunce,
novi se događaj zbi:
ja mirno na jastuku spavam,
a andeo nadamnom bdi!*

PETAR VUKOVIĆ (VIII.r.)
Tavankut

DJECA U OBITELJI

Svaki se čovjek dok promatra djecu raznježi. Srce mu nekako drugačije počne kucati. Zalivati ga neka milina. Ta činjenica ukazuje da svaki čovjek nosi u sebi majčinske ili očinske osjećaje. Zbog toga svaki mladi bračni par s nestrpljenjem očekuje dolazak prvog djeteta. Ono se očekuje s nekim uzbuđenjem i zbunjenošću, s nestrpljenjem.

TRUDNOĆA JE "BLAGOSLOVLJENO STANJE" I MILOSNOST VRIJEME OČEKIVANJA

Prva trudnoća je najduža i najteža. Vrlo je važno da je muž i žena zajedno proživljavaju. Muž bi trebao tih mjeseci biti osobito pažljiv prema supruzi, obasipati je posebnom nježnošću, tako da ona osjeti da je trudnoća zajednička stvar. Tako je simpatično čuti kad muž kaže prijateljima: mi smo trudni. Vrijeme trudnoće je vrijeme iščekivanja rođenja djeteta. Muž i žena trebaju ga proživjeti u zahvaljivanju za dar života, u blagoslivljanju Gospodina zbog "blagoslovljenog stanja" u kojem se žena (a i muž) nalaze. Vrijeme trudnoće treba biti i vrijeme molitve za sretan rast djeteta pod majčinim srcem. Treba to biti vrijeme osobite uzajamne ljubavi, jer ljubav je temelj odgoja, a dijete se počinje odgajati od prvog dana začeca.

ROĐENJE DJETETA - RADIKALNA PROMJENA BRAČNOG ŽIVOTA

Dolaskom prvog djeteta događa se značajna promjena u bračnom životu dvoje supružnika. Oni više nisu samo muž i žena, nego su od sada i majka i otac. Oni više nisu sami u kući. Rođenje djeteta uzrokuje pregršt novina u njihovom životu, koje su praćene raznim poteškoćama. Vrijeme, koje su dosada dijelili sami i raspoređivali sada će morati dijeliti s djetetom; počinju noćna buđenja zbog djetetova plača, pa i bdjenja zbog njegove bolesti; ima više posla: dijete treba previjati, kupati; ono zahtjeva puno brige i pažnje.

Jako je važno da i tu majka i otac podijele dužnosti, da dijele brige i poslove. No, uz sve poteškoće koje rođenje djeteta unosi u dosadašnje odnose muža i žene, ono donosi i niz pozitivnosti i radosti. Dijete je nova veza između njih - oni su sada otac i majka. Dijete kao plod njihove ljubavi pridonosi uvijek novom ostvarivanju i produbljivanju njihove uzajamne ljubavi. Svako novo rođenje učvršćivat će emocionalnu vezu među supružnicima. Patnje koje je pretrpjela majka u trudnoći i u porođaju pobuđuju muža na najveće poštovanje, na najživlju zahvalnost prema njoj. Spontano prestaju biti sebični i okrenuti drugima. Njihova uzajamna solidarnost pojačava se, te postaju sve više i jedno u duhu. Zadaci i brige koje prate svako novo rođenje, dovode muža i ženu do toga da imaju više osjećajnosti za svoga partnera, više razumijevanja, malih pažnji i više ljubavi koja se očituje na najrazličitije načine, jer "ljubav je domišljata".

DIJETE - NEPROCJENJIVA VRIJEDNOST

Za nas kršćane jako je važno kako Sveto pismo gleda na djecu. A čitajući Sveto pismo možemo zaključiti da je dijete neprocjenjiva vrijednost. Ono je blagoslov (usp. Post 15, 1 - 6; 17, 1 - 6). Djeca su ponos roditelja (Ps 144, 12) i radost (Ps 128, 3.6) i pomoć (Ps 127, 4 sl.). Neplodnost je u Bibliji Staroga zavjeta prokletstvo. I sam Bog je došao na ovaj svijet kao dijete. Time je dijete dobilo još veću cijenu. Tom Djetetu su se divili pastiri, mudraci... zbog njega su slavili Gospodina mnogi, osobito starac Šimun, a proročica Ana je o njemu svima govorila. Isus je silno ljubio djecu. Apostolima, kojima je smetala nestašnost dječice, kaže: "Pustite dječicu da dođu k meni; nemojte im priječiti jer takvima pripada kraljevstvo Božje!" (Lk 18, 16). On se tako reći poistovjećuje s djecom i malenima: "Tko primi radi mene jedno malo dijete kao što je ovo, mene prima" (Mt 18, 5).

Ne smijemo li onda ustvrditi: u našim obiteljima bilo bi više radosti, više blagoslova i veće ozračje raja kad bi se prihvatio veći broj djece, jer svakim novim rođenjem u tu bi obitelj dolazio sam Isus, a gdje je Isus, ondje je raj!

DJECA SU DAR

Djeca se ne mogu napraviti. Ona su dar. Sami su ga sebi darovali svojom uzajamnom ljubavlju. Ali su nadasve dar Boga Stvoritelja. Djeca postaju blagoslov u obitelji, ako se prihvaćaju kao dar. Kao što zahvaljujemo za svaki dar, tako treba i dijete prihvaćati sa zahvalnošću.

DJECA SU TAJNA

Sve je oko djeteta tako tajnovito. Tako malo znamo o utjecajima prije rođenja, o prvim dojmovima mladoga građanina svijeta, o doživljajima dojenčeta u dodiru s majkom, s njenim pogledima i nježnostima. Poznato je da prvi trenuci i godine ispunjavaju djetetovu podsvijest s vrlo mnogo neizbirisivih slika i dojmova. Svako je dijete jedinstveno, tajna.

DJECA SU KRUNA BRAČNE LJUBAVI

Dijete je kruna bračne ljubavi i najdragocijeniji dar, kaže II. Vatikanski koncil. Dijete je spomenik jednog velikog časa ljubavi muža i žene. Ono je trajni znak njihove nježnosti, blizine i ljubavi koja je od njih učinila "jedno tijelo".

"Djeca. Uzeta iz naše ljubavi i našega zatajivanja, stigla u našu ljubav i u naše zatajivanje, rastu u život koji mi određujemo. Zaštićena, ali i strahovito sama. Ona nas gledaju bez krivnje, bez zaštite, još sasvim otvoreno. A mi bismo se morali dirnuti time, sasvim promijeniti u ljubav. Djeca - neusporedivi božanski darovi koje nemamo kao vlasništvo. Dana su u kuću našega srca da bi živjela primajući i dajući ljubav", svjedoče jedan otac i majka.

DJECA SU BUDUĆNOST NARODA I CRKVE

Nema budućnosti naroda i Crkve, ako nema potomstva, ako nema djece. Djeca su dolazeća generacija - kao karike u tisućgodišnjem lancu. Mnogi se roditelji nadaju da će djeca nastaviti dalje voditi njihov posao, da će dalje stanovati u njihovoj kući, da će ostvariti njihove neispunjene planove. Roditelji žele nastaviti živjeti u svojoj djeci. I društvo puno očekuje od mlade generacije, jer na mladima svijet ostaje. I Crkva računa sa slijedom generacija "da bi dala trajnost Božjem narodu u protjecanju vremena" ističe Koncil. Zato darivanje života, prihvaćanje djece nije i ne smije biti stvar samo roditelja. I društvo i Crkva trebali bi puno više pažnje posvetiti djeci. Puno više se brinuti i za njihovo izdržavanje i za njihov odgoj, a i za njihovo buduće školovanje i buduće radno mjesto. To bi sigurno puno pomoglo roditeljima u dilemi: "jedno dijete više?".

(Literatura: J. Heinzmann, "Tvoj je poziv ljubiti", KS, Zagreb, 1984.)

Andrija Anišić

RODA

Stari salaš. Ledina razgrađena. Korov do ramena. Sporedne zgrade: košara, staja, svinjci, kokošinjci, čardak orušeni. Derma nakrivljena. U salašu samo dvoje staraca: dida i majka. Sinovi i kćeri podomljeni. Otišli u varoš. Ponekad dođu s jednim ili drugim unučetom. Budu malo. Brzo se vraćaju. Uvijek se žure. Nikad nemaju vremena. Da iskrče korov bar malo. Poprave napuklu kapiju. Ukreće zabat. Sve djeluje sablasno, kao izdisaj.

Jedino je roda, na starom nakrivljenom odžaku, brižno savila gnijezdo za svoje mlade. Kakvim umijećem i strpljivošću je samo gradila. Svakodnevno skuplja hranu i brižno hrani svoju mladunčad. Jedini znak da život nije u svim svojim vidovima na izdisaju. Roda, poslovično, pomalo šeretski, ušla je u ljudski proces rađanja.

Rađanje je otajstvo, najljepša oda, najdivnije bogoslužje. Od njega zavisi trajnost svake vrste - i ljudske. O njemu vise civilizacije, kulture, narodi. Ono jedino može oživjeti i salaš stari. Od kada sinovi neba oženiše kćeri ljudske, radalo se u boli i radosti s vizijom nova čovjeka. Nekad se, kažu, radalo prirodno i puno. Da li danas, ili od juče, rađa se sve manje, a ubija sve više. Jeste, rađanje je bol, a ubijanje je zločin. Bol izgrađuje, zločin uništava. Tko je prokleo ove ljude nizine, da se okrenuše protiv prirode, protiv sebe? Prokletstvo je duboko, radikalno, dotiče predvorje rađanja - ljubav. Nekad se, bebe, ljubav nije učila. Usisavala se s majčinim mlijekom. Crpla se iz svih žila kucavica prirodnih sokova. Nije se nadahnjivala porno filmovima i romanima. Bila je sloboda, a ne roba financijera i barova. Nije se govorilo o sjedinjenju tijela već hramova. Govorilo se malo, a ljubilo mnogo.

Legende stare pričaju grozote. Volio bih da u njima nema ni zrnca istine. Kažu, da su stari narodi, i Slaveni, u ona kaotična, barbarska vremena, ugrađivali u temelje svojih zdanja novorođenčad - svoju djecu. U kuće, spomenike, hramove. Neka je prokleta vizija svijeta, ali se bojim, da ulazimo u predvorje novog, još strašnijeg, barbarizma. Zar je istina, više bih volio da je laž, da u temelje svojih modernih kuća, spomenika, hramova; svoj standard, kulturu, civilizaciju, ugrađujemo svoju ne-rođenčad? Ono bijaše praznovjerje, a ovo krvarina srca, vlastitog.

Ledenim znojem obliven, zarinut, ležim u masnim brazdama ove nizine. Molim i preklinjem sve proroke svijeta: uzmite trube sionske, zatrubite sa svih sedam brežuljaka, nek se sruše svi Jerihoni, u čijim su temeljima kosti nevinih. Viknite, gromoglasno, plodonosnu riječ, nek izazove plač i jauk u Rami, u ovoj ravnici. Nek zaplače Rahela! Ne Rahela, Mara. Nek oplakuje svoje sinove, prije ubijene, nego rodene, pod kruškom zakopane.

Samo riječ koja sve oploduje, može nas vratiti k sebi. Možemo ponovno razumjeti, bez učenja i tumačenja, jednostavne pojmove i riječi: cura, momak, majka, otac, dijete. Možda će nas vizija kolijevke zanjhati u novom, radosnom, ritmu plodonosnog i odgovornog roditeljstva. Mladu ženu s čedom na grudima nećemo susretati kao sramotu.

Napnimo još jednom svoje biće, osluhnimo! Ti, na starom bunjevačkom salašu, zastala je i šapuće proročka riječ, u krošnji starog duda.

Josip Temunović

(Uređuje: Andrija Anišić)

Dragi SVI !

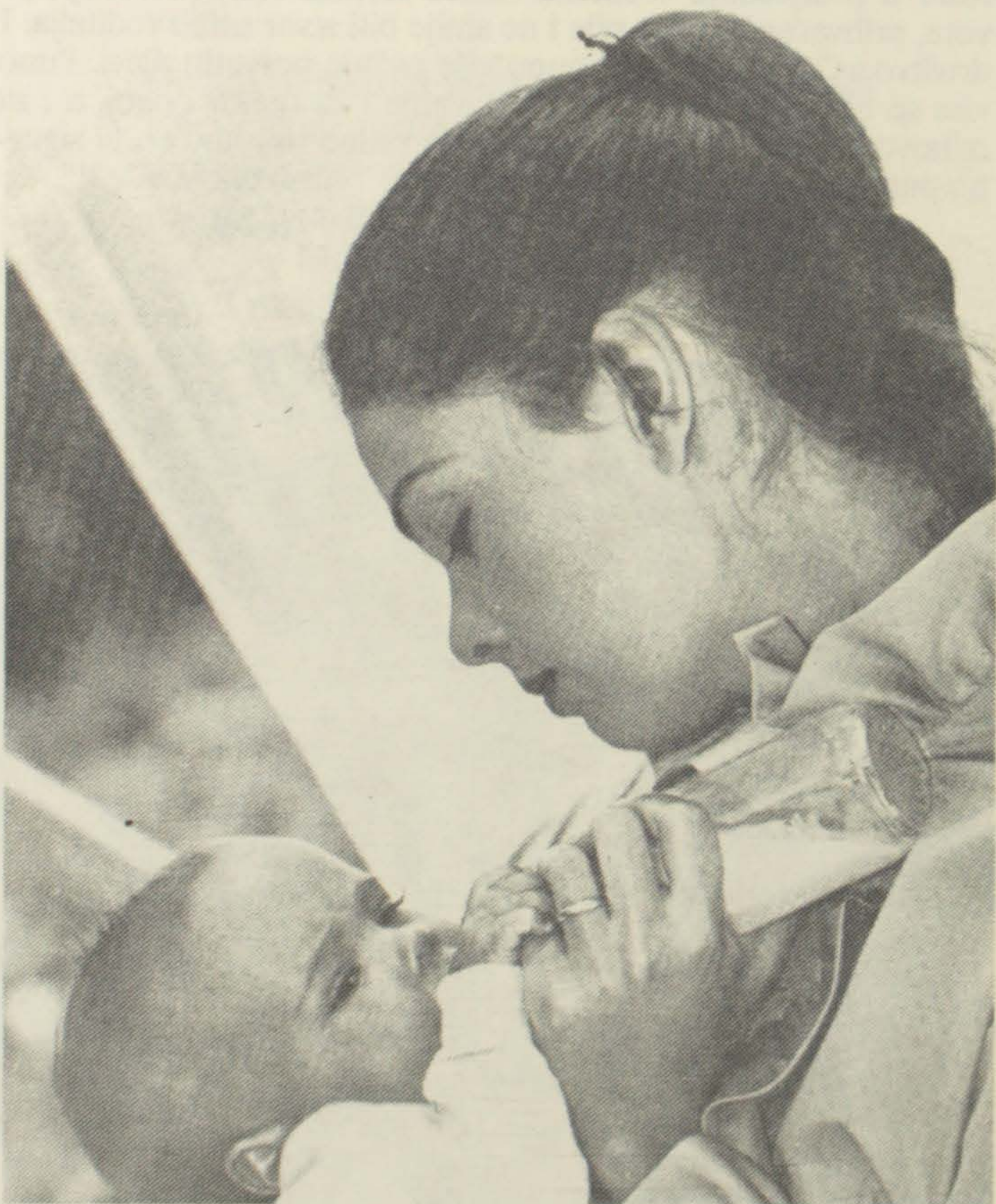
Ovog puta sam jako radosna. Naime, ovih dana dobila sam pismo od jednog liječnika. Pisao mi je Dr Anton Lisec. On podržava našu akciju za život i daje nekoliko konkretnih poticaja za uključivanje u ovu akciju. Zahvaljujemo Dr Lisecu za njegovu podršku i molimo Božji blagoslov na sav njegov rad i brigu oko zaštite svih života.

Ovdje donosimo neke dijelove njegova pisma.

Molitvena akcija: ZAŠTITIMO SVE ŽIVOTE

"U današnjem se vremenu, kao što vidimo, ne poštuje dovoljno ljudski život, pogotovo onih najmanjih, najnemoćnijih, nerođenih. Zbog toga je potrebno da se svi još aktivnije, uključimo u molitvu i rad na zaštiti svakog ljudskog života.

"... Uvjeran sam da će brojni molitelji prihvatiti taj poticaj i moliti: da Duh Sveti probudi savjesti svih onih koji odlučuju o životu i smrti začelih ljudskih bića da shvate Božju zapovijed: Ne ubij! Svako začeto ljudsko biće začeto je sa neotuđivim pravom na život. Taj život, skriven u tijelu žene povjeren je od samog Stvoritelja ljubavi da ga nosi, čuva i štiti od svake

opasnosti i prijetnje da bude ugašen... U svakom je začetom djetetu začeta i njegova osobna vječnost! Život je svetinja! ...". (Iz preporuke kardinala Franje Kuharića za ovaj molitveni pokret od 28. XI. 1989.)

Sudionik ovog pokreta prihvaća da će:

– Svakodnevno moliti desetku sv. Krunice, "Pod obranu se Tvoju...", "Spomeni se ...", neku sličnu molitvu ili:

Presveto Srce Isusovo, prikazujem Ti po Bezgrješnom Srcu Marijinom, čitavu svoju prošlost, sadašnjost i budućnost. Spreman sam uvijek poslušati Tvoj sveti glas, i Ti mi pomози da ga otkrivam i da ga slijedim.

Ja znam da kada god zaštitim čovjeka da je to kao da Tebe Isuse štitim; i kada bih propustio zaštititi ljudski život, da bi to bilo kao da propuštam zaštititi Tebe, o Isuse! I zato ja sada odlučujem moliti, raditi i žrtvovati se za dobro svih ljudi i za zaštitu njihovih života, posebno onih najnemoćnijih. Amen. Oče naš

... – Svoje sudjelovanje radnim danom na sv. Misi, sv. Isповijedi i sv. Pričesti, barem jednom mjesečno ću namijeniti za zaštitu ugroženih ljudskih života, posebno nerođene djece.

– Činiti i razna druga dobra djela i žrtve – npr. pomaganje starima, bolesnima i nemoćnima, obiteljima u potrebi, odricanje od alkohola i pušenja itd.

– Truditi se oko napredovanja u vjeri npr. što češćim sudjelovanjem u sv. Misi, molitvom, preko čitanja i razmatranja sv. Pisma, sudjelvanjem u duhovnim obnovama i seminarima, čitanjem vjerskog tiska itd.

– Svoj položaj i svoje mogućnosti iskorištavati će za zaštitu ugroženih života, posebno nerođene djece. Razvijati će i usavršavati svoje talente i djelovanje u istome smislu (primjer vlastitog života, odgoj i informiranje drugih, korištenje žive i pisane riječi, umjetničkim izražavanjima, organiziranjem seminara, tribina, predavanja i raznih akcija "za život", širenje materijala koji doprinose zaštiti života: audiovizuelna sredstva, tiskani materijal itd.

Zauzimanje za zaštitu nerođenog djeteta i u svakom pojedinačnom slučaju.

– Ni na koji način neće sudjelovati u oduzimanju ljudskih života, pa tako niti u proizvodnji, distribuciji, naručivanju, izdavanju niti primjeni ubojstvenih sredstava.

– Svećenik, sudionik ovog pokreta, uz ostalo će barem jednom godišnje prikazati sv. Misu za zaštitu ugroženih ljudskih života, posebno nerođenih, te za one koji rade na njihovoj zaštiti. Barem jednom mjesečno će organizirati klanjanje pred Presvetim Oltarskim Sakramentom u istu svrhu.

– Poželjno je da se svaki sudionik javi na adresu: OBITELJSKI CENTAR, Kumičićeva 16, 55000 Slavonski Brod (tel. \055\ 235-658), kako bi mu se moglo povremeno slati obavijesti i druge materijale za zaštitu nerođenih. Uvijek se možemo obratiti i za pomoć kod ovoga Centra.

– Sudionik ovog pokreta postaje sudionikom brojnih sv. Misa koje se za njih prikazuju".

Toliko za ovaj put. Srdačno Vas pozdravljam i želim svako dobro.

Vaša Đurđica

GDJE SU OTIŠLA NAŠA DJECA?

POBAČAJ UBIJA!

RAVNICA POD SNIJEGOM

Kako je lijepa moja ravnica pod snijegom u zimske sumrake, kad se ogrće mrakom. Sive daljine nestaju u magli a sniježne zvijezdice tiho plešu zrakom.

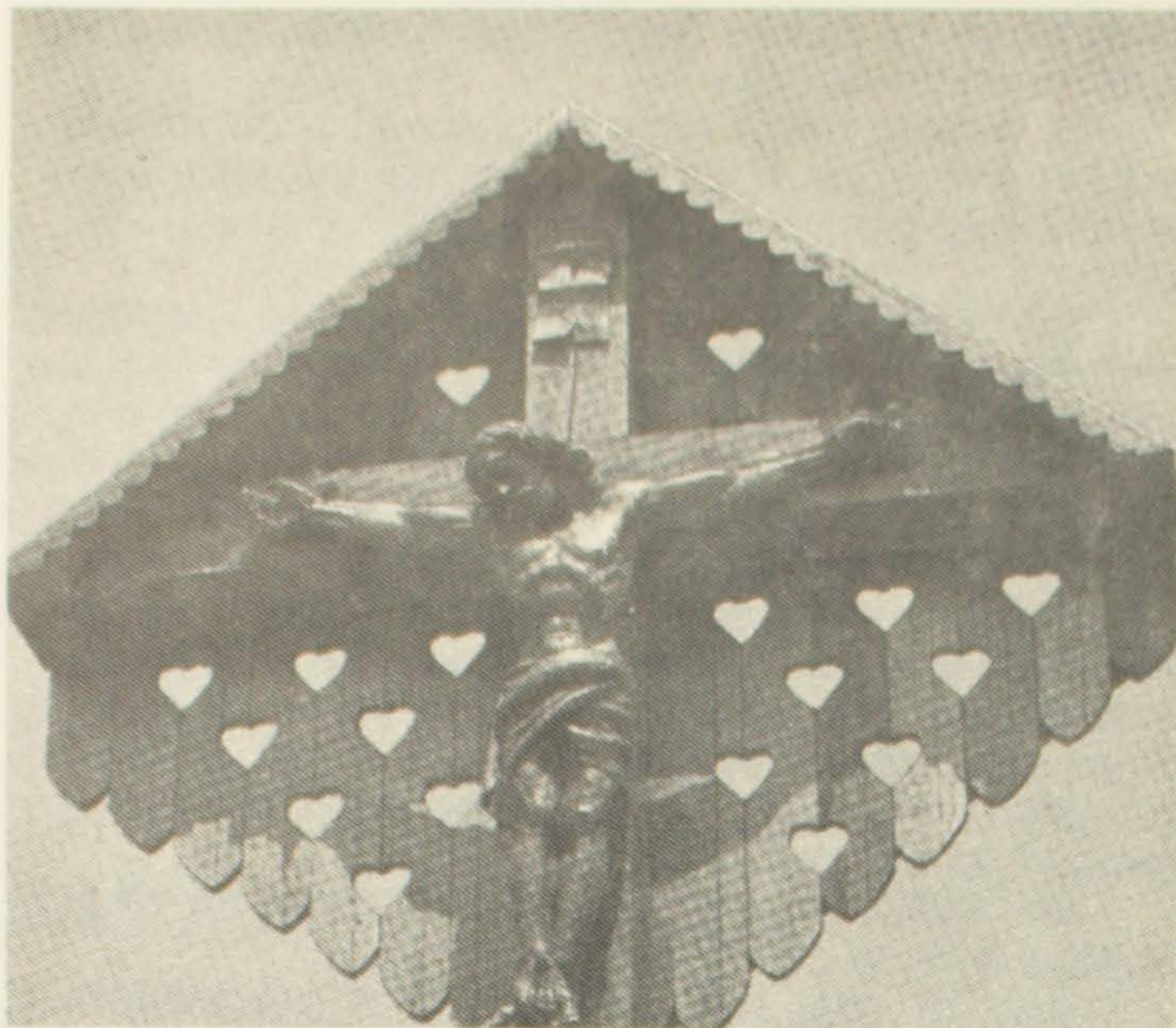
Stara zova pod križem večernju molitvu moli I granama svojim snježnim miluje Raspetom lice. Daleko na prtini bijeloj lane sklonište traži i sluša u daljini krik prepelice.

Pod sniježnim pokrivačem miruju zrna žita, koja su usnula u zemlji da novi život rode. I nitko i ne sluti da zemlja ipak živi a život se pokaže onda kad bijela zima ode.

Salaši u daljini ne vide se od snijega, prazni i osamljeni spustili sjede su glave. A dračevi veliki cvile i starim granam zovu da barem fazani na njima gnijezde prave.

Lijepa je moja ravnica pod ovim pokrovom bijelim, rodna moja zemlja svetište je tišine. U hramu njenom bih htjela tiho ostati i ja i usnuti vječno ispod snježne bjeline.

s. Blaženka Rudić

UZMI SVOJ KRIŽ I POĐI ZA MNOM

(Križ i mladi)

Mladost je vrijeme maštanja. Maštanja o uspjehu u školi, o dobrom radnom mjestu, o romantičnoj ljubavi, o sreći u braku i o obitelji... Mnogi mladi su skloni idealiziranju života. Za takve kažemo da "žive u oblacima." A svakidašnja stvarnost je često surova i teška. Tu je uzrok mnogim razočaranjima i raznim bjegovima u razvrat, u alkohol, u drogu. Odatle i silna želja za spiritizmom i magijom.

Mladi zahvaćeni svakodnevnim ili izvanrednim životnim poteškoćama pokušavaju tražiti sreću. Neki misle da ih seksualni užici mogu usrećiti, neki utjehu i zaborav traže u alkoholu i drogi. Neki, pak žele svoju sudbinu otkriti putem spiritizma i magije i tako izbjeći eventualnu nesreću. No, svi ovi putevi su krivi, a sreća kojoj vode je na krhkim nogama, jer "za jedan časak radosti tisuću suza žalosti" – To je rezultat seksualnih užitaka razvratnog života. Čovjek koji se alkoholom želio usrećiti kad se otrijezni još je tužniji i još prazniji, a patnja od koje je htio pobjeći još je veća i izražajnija. Sličan učinak ima i droga. A magija je primamljiva laž koja čovjeka odvlači od realnosti života. Otkriva isitnu koja je zapravo laž. Tko se magijom bavi, taj s "djavolom tikve sadi" – a djavao je ubojica i otac laži od početka kako nas uči sv. Ivan. Djavao je uvijek protiv čovjeka.

Mi kršćani imamo siguran put do prave sreće. To je križni put. Isus je svakom kršćaninu ozbiljno rekao: "Hoće li tko za mnom, neka se odreće samoga sebe, neka uzme svoj križ i neka ide za mnom." (Mt 16,24).

Kako to čudno zvuči! Mladom čovjeku pred kojim je život, koji studira, koji sanja o tome da će postići nešto veliko ... – reći: odreci se samoga sebe! A Isus to želi.

On to želi jer zna da je prava veličina u poniznosti i da se velika djela pristizu samo uz njegovu pomoć. "Tko ostane u meni i ja u njemu taj donosi mnogo roda. Uistinu bez mene ne možete učiniti ništa", rekao je Isus. Eto, kako ćemo svoje maštanje pretvoriti u djelo – s Isusom.

Isus dalje veli; Tko hoće biti moj učernik neka uzme križ svoj i neka ide za mnom. O kakvom to križu Isus govori? Križ u životu je sve ono što križa moje planove – ne položeni ispit, ne ostvarena ljubav, ne upisan fakultet, odbijena molba za radno mjesto... Križ je i sve ono što traži moje odricanje: ustati na vrijeme, ne gledati svaki film, ne čitati svakakav časopis, ne imati dobar auto, lijepu kuću itd. Križ je i svaka patnja, trpljenje u fizičkom i psihičkom smislu. Križ je i prihvaćanje sebe i života onakvog kakav jeste. Križ je i prihvaćanje i ljudi koji su mi antipatični i dosadni i ako su drugih nadzora.

Sve ove križeve ako se pojave u mom životu moram prihvatiti. Prihvatiti, ali ne bilo kako, nego s ljubavlju – kao što je to Isus činio. A kad prihvatim svoj križ tada trebam slijediti Isusa. Slijediti Isusa koji je svoj križ nosio prema nama. Nosio ga je da nas otkupi od grijeha, da nas spasi i da nam osigura sreću. I ja kad prihvatim križ moram ga nositi tako i prikazivati ga kao otkupninu za moje grijeha i za grijeha mojih bližnjih. Tako će i moj križ biti dragocjen, moja patnja osmišljena, moje trpljenje spasonosno, a bol pretvorena u ljubav. Budemo li činili tako, vidjet ćemo da je križ izvor pravog života. Da nas on zapravo prenosi iz čisto ljudskoga života u božanski. Shvatit ćemo da je križ radost, a ne tuga. Tada ćemo shvatiti zašto je Isus upozorio jeruzalemske žene da ne plaču nad njim nego nad svojom djecom, koja ne shvaćaju veličinu njegova križa i onoga što dolazi - USKRSNUĆA. Tada ćemo razumjeti zašto je Isus rekao grubo Petru: "Nosi se od mene sotonu! Sablazan si mi jer ti nije na pameti ono što je Božje, nego što je ljudsko!" (Mt 16,23).

Petar nije razumio što je uskrsnuće. U križu je važno i uskrsnuće, a ne samo umiranje. Isus zato traži da se radujemo križu: "Blago vama kad vas – zbog mene – pogrde i prognaju i sve zlo slažu protiv vas! Radujte se i kličite, velika je plaća vaša na nebesima!" (Mt 5,11-12a) Učenici i apostoli uvidjeli su kasnije da je križ ulazak u uskrsnuće. Sv. je Pavao napisao da uživa u progonima, križevima, tjeskobama, jer kad je slab onda je jak (usp. 2 Kor 12,10). Sv. Jakov piše: "Pravom radošću smatrajte braćo moja kad upadnete u razne kušnje, znajući da prokušnost vaše vjere radja postojanošću." (Jak 1,2-3) Pavao takodjer kaže da kao što su obilate naše mukke, tako su obilate i utjehe (usp. 2 Kor 1,5). Zato mu je Isus raspeti stalno pred očima. On je izvor uspjeha. U njemu je trajna sreća.

Pokušajmo ove Korizme prihvaćati i živjeti svoje križeve na takav način i iskusit ćemo plodove: radost i mir. Radost i mir u srcu imaju svi oni koji prihvaćaju svoj križ i s ljubavlju ga nose. Imaju ga čak i onda kad im je tako teško da im i suze teku. Radost i mir su plodovi uskrsnuća – dar uskrslog Gospodina. Što znači uskrsnuti, dakle, možemo djelomično iskustiti već sada, a kako će tek biti u vječnosti?! Bit će to nešto neopisivo, iznenadjujuće, više nego što smo mogli očekivati, više i ljepše i milije nego što je ljudsko oko vidjelo, ili uho čulo ili srce ljudsko osjetilo. Više nego što ljudska mašta može dočarati. Nije lako prihvatiti i nositi križ, ali isplati se, jer obećano nam je zbilja puno. Nije nam to obećao bilo tko – nego Isus. Vjerujmo Mu i zagrlimo križ.

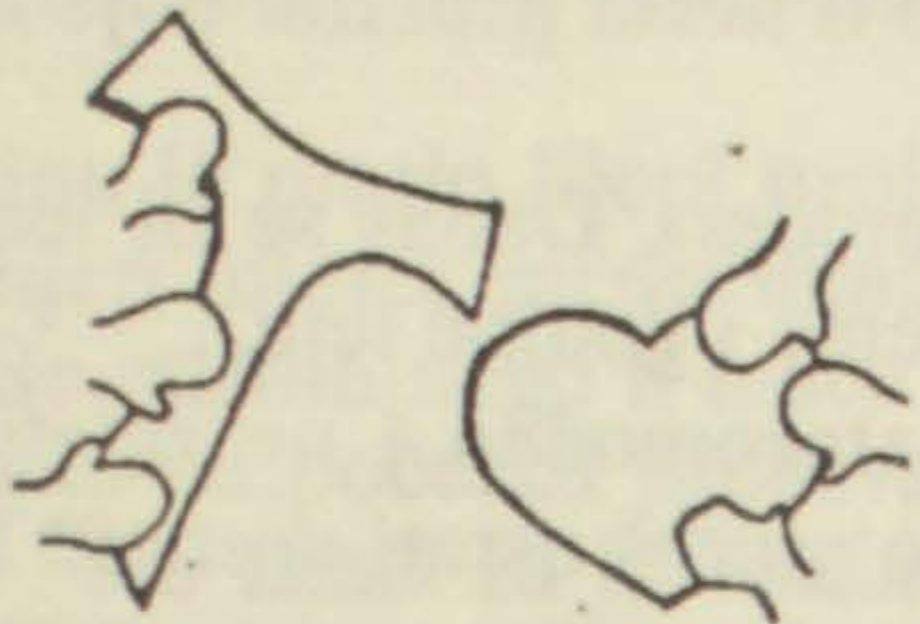
(Literatura: T. Ivančić, *Podji za mnom*, Zagreb 1988.)

Andrija ANIŠIĆ

Uvodna molitva

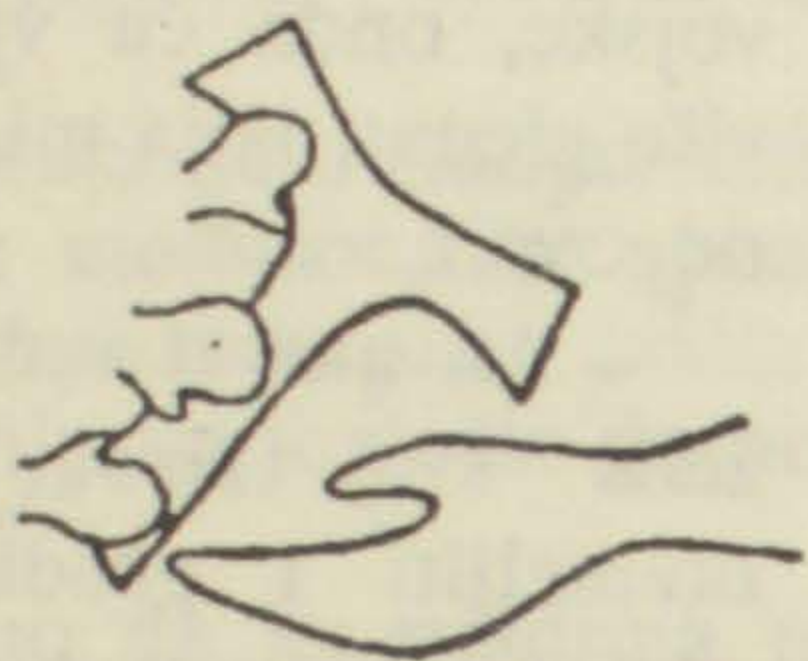
"Gle ovo srce!" - Govori nam Isus na početku ovog Križnog puta. Otvari oči svojega srca da upoznaš moje Srce, da bi ga mogao slijediti i od njega učiti.

1. POSTAJA

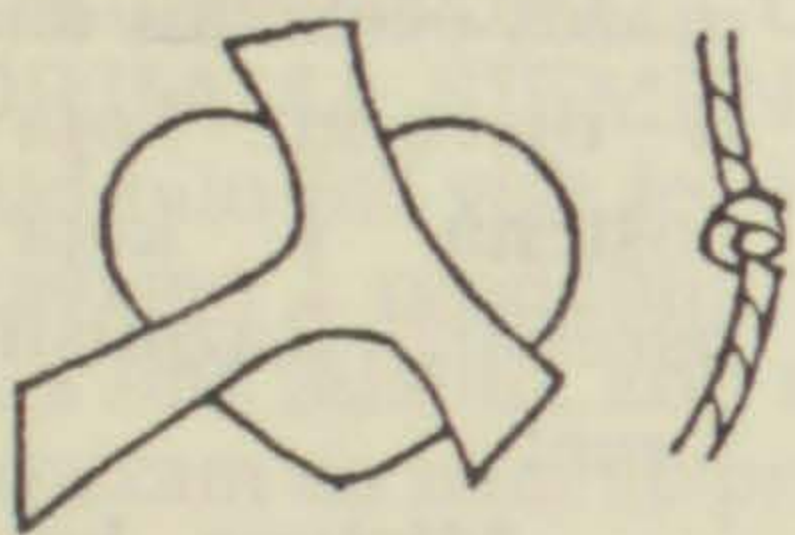
Ljudsko srce osudilo je srce Božjega Sina. Mržnja je osudila ljubav. Isus je šutio i pristao na nepravednu osudu. Tako je započeo križni put srca.

2. POSTAJA

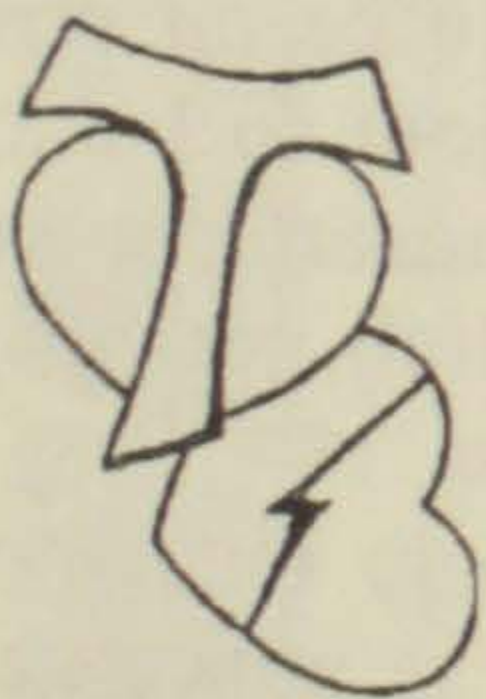
Isusovo srce primilo je dragovoljno sav teret grijeha koji izlazi iz ljudskog srca. To je bio početak konačne pobjede ljubavi Božjega srca.

3. POSTAJA

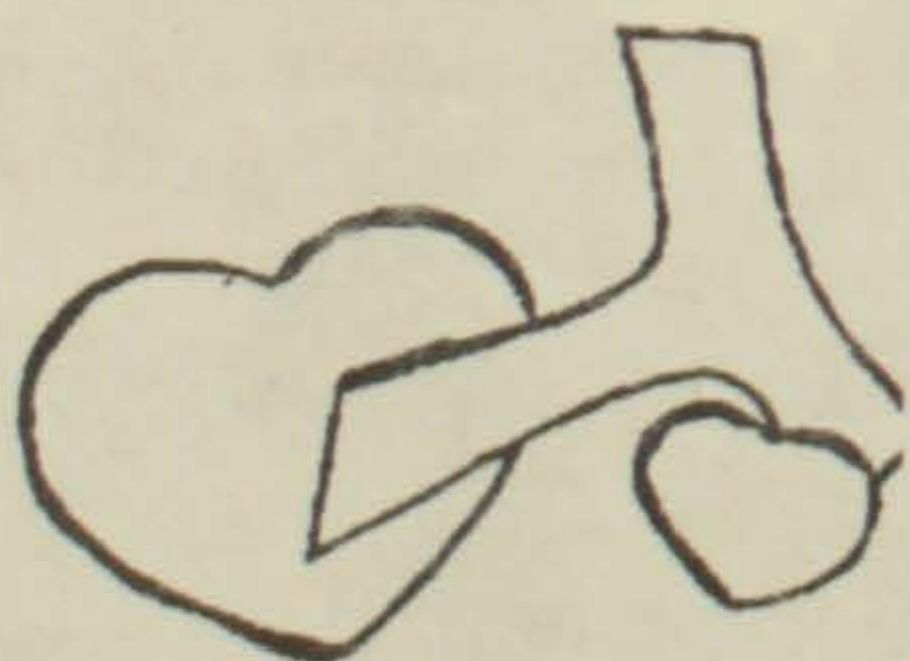
Srce pritisnuto zlom i grijehom posrnulo je, ali Isusova srčanost jača je od toga tereta. On je ustao i pošao dalje.

4. POSTAJA

Oči i srce. Dječje oči i majčino srce sreli su se na putu boli i šutnjom rekli "DA" Bogu i tako put boli pretvorili u put ljubavi.

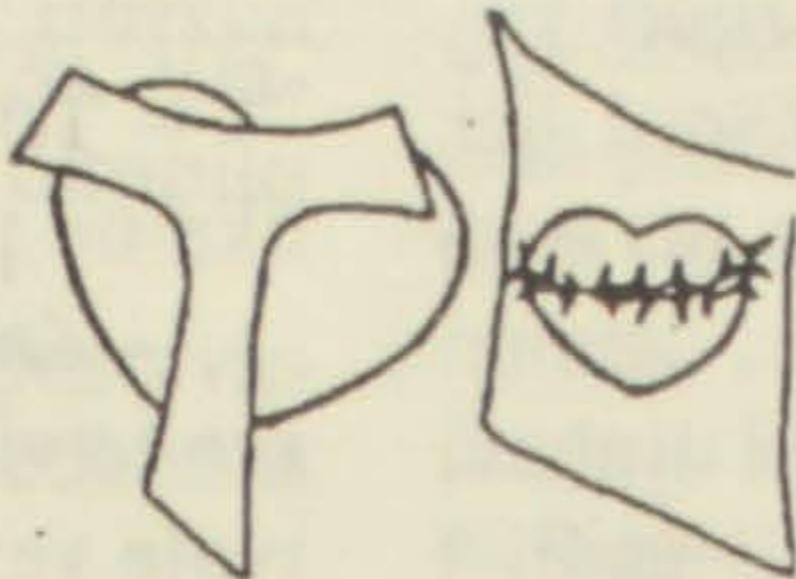
5. POSTAJA

Jedno srce su prisilili da pomogne Srcu. Šimun je pomogao Isusu. Svaki čovjek treba imati srca za druge.

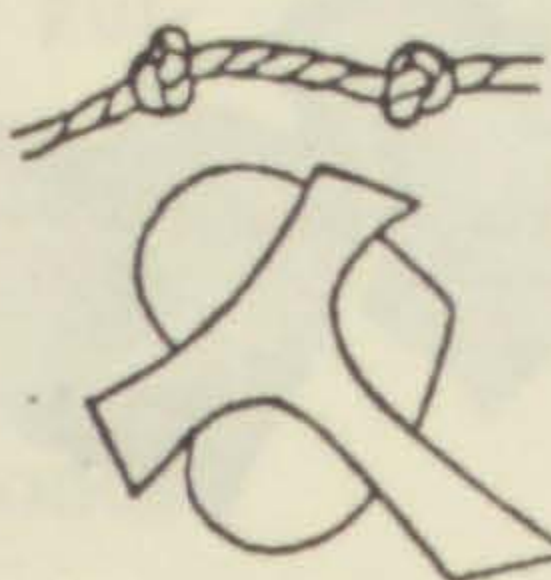
KRIŽNI PUT SRCA

6. POSTAJA

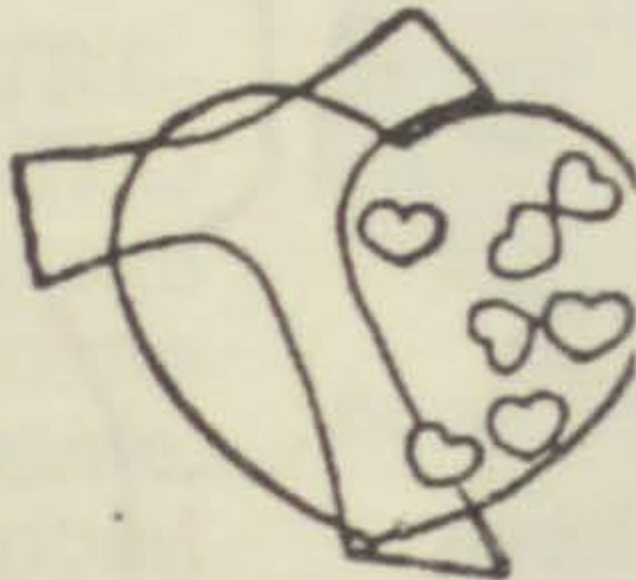
Veronika i Isus. Srce žene probilo je barijeru mržnje. Isus je utisnuo svoj lik u njezin rubac, a njezino srce suobličio svom srcu.

7. POSTAJA

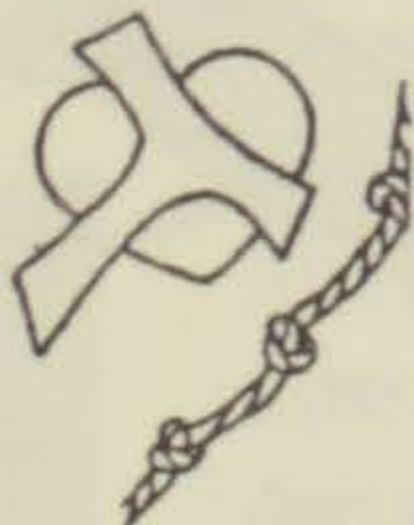
Isusovo ranjeno srce ponovo je na trenutak malaksalo. Ali pomisao da te rane otupljuju ljudska srca ponovo je snažno zakucalo i Isus je ustao i krenuo dalje.

8. POSTAJA

Suosjećati - zadaća je srca. Ženska srca za to imaju više smisla, ali nije dosta samo suosjećati. Isusovu srcu pomažu oni koji pomažu ljudima da promijene svoja srca, svoj život. Suosjećati s Isusom znači biti suotkupitelj čovjeka.

9. POSTAJA

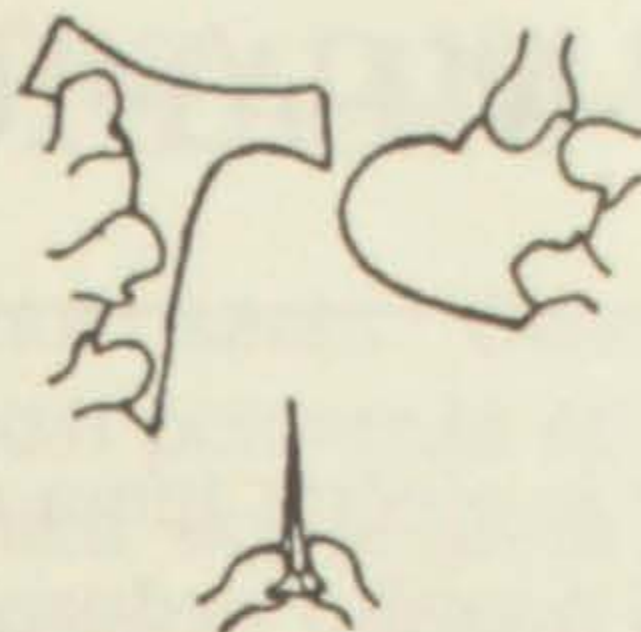
Treći Isusov pad bio je ravan infarktu. Isusovo srce je izdržalo infarkt. Ljubav prema čovjeku bila je jača. Da bi otkupio čovjeka Isus je znao da mora stići do kraja puta.

10. POSTAJA

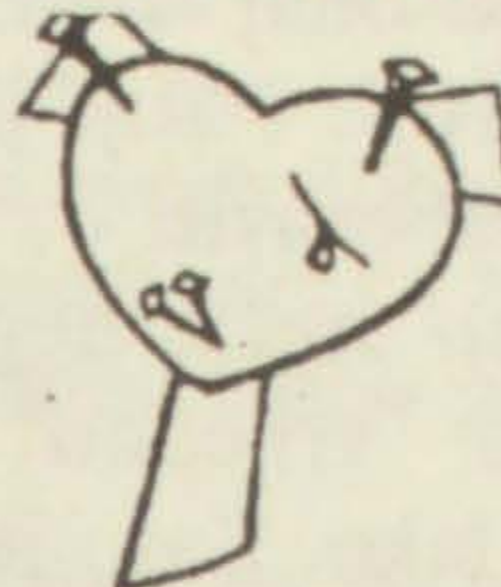
Dok su trgali odjeću s njegova tijela, rastrgali su i Njegovo srce, a On je tada mislio na sve one koji će grijesima prezreti i zaprljati ljepotu ljudskog tijela. Isusovo osramoćeno srce početak je obnove dostojanstva ljudskog tijela.

11. POSTAJA

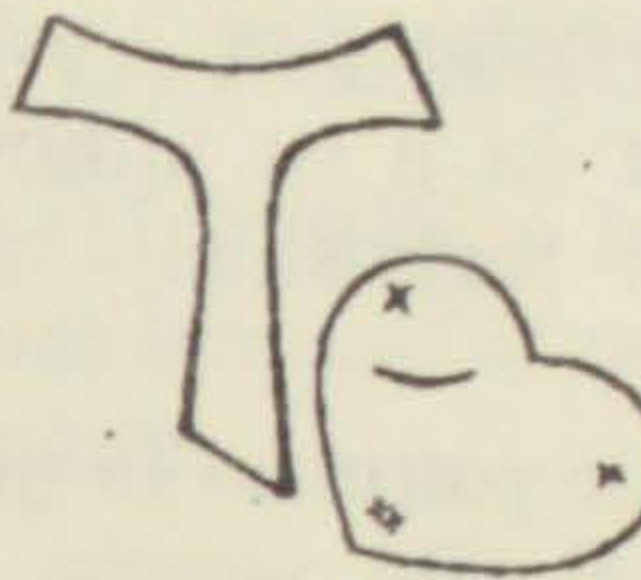
Razapeto srce - razapeta ljubav izvor je slobode ljudskog srca. Samo čovjek oslobođen grijeha može pravo ljubiti sve ljude.

12. POSTAJA

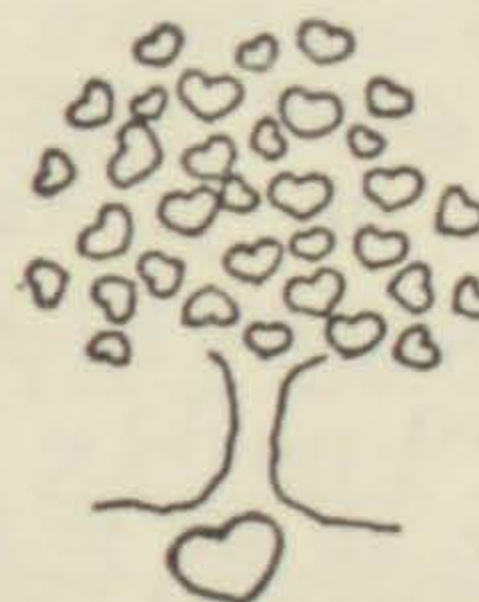
Isusovo srce iskrvarilo je na križu, ali nije umrlo. Ono kuca za nas i dalje u nebu gdje Krist sjedi s desne Očeve. No, Isus želi da njegovo srce kuca i u svim kršćanima, jer je voda krštenja do svakog krštenika donjela s Kalvarije krv iz Kristova srca.

13. POSTAJA

Mrtvo dijete na majčinu krilu. Srce koje je prestalo kucati dobro se osjeća u majčinim rukama. Marijino srce je u tom trenutku prokrvarilo. Mač boli probo je njezinu dušu. I ona je tada, kao majka otkupiteljeva postala suotkupiteljica čovjeka.

14. POSTAJA

I čudo se zbilo od svih drugih veće. Na novi je život uskrsnula ljubav iz tamne grobne noći. Isusovo mrtvo srce zakucalo je ponovo u zoru uskrsnoug jutra i postavilo je kucati za čovjeka u novoj i vječnoj misiji ljubavi.

ZAVRŠNA MOLITVA

Hvala Ti Gospodine za divno Srce. Za srce koje je išlo križnim putem da osmisli svaku bol ljudskog srca i potakne ga i nauči bol pretvarati u ljubav prikazujući svoje bolne otkucae za svoje bližnje. Isuse bio si blaga i ponizna srca. Prezreli su te, popljuvali, bičevali, razapeli, proboli, a ti si šutio i ljubio - jer u tvome srcu bilo je mjesta za ljude sve. Učini srce moje po srcu svojem, da i moje srce bude srce za druge, srce koje ljubi, srce za novi svijet. Amen.

(Crteži: Štefica Đ., u "Brat Sunce", Zagreb, 2-1989., str. 15-16. - Tekst: Andrija Anišić)

MLADIĆ I DJEVOJKA – KAKO SE ZABAVLJATI

Ljubav je vječita tema o kojoj se piše, govori, ali ipak ostane još ponešto nedorečeno. Nedostaju nam riječi kojima bismo mogli opisati ili bar djelomično dočarati ljepotu i sjaj ljubavi. Ljubav nikad ne prestaje. Ona ne poznaje granica i zapreka, uvijek se rada i pobjeđuje.

Bogat je onaj čovjek koji u svom srcu nosi ljubav, koji voli druge i koji je voljen. No, treba ipak paziti i nikad ne zaboraviti da je ljubav uzvišena i da ona nije uvijek samo sreća, nego i bol. Ništa vrijedno ne postiže se lako. Zato je za ljubav potrebno odricanje, a kadkada je potrebno i trpjeti zbog nje.

Da li mladi ispravno vrednuju ljubav? Da li joj vjeruju? Ta i slična pitanja sam postavljala mladima a vama ostavljam da prosudite da li su njihovi pogledi i razmišljanja ispravna.

– Što je potrebno za ljubav?

TANJA: Upoznati pravu osobu koja će mi odgovarati.

– A kakva bi po tvom mišljenju ta osoba trebala biti?

– Ne znam zapravo. Vjerojatno mi je važna njegova vanjšina, jer je to ono prvo što zamjećujemo, ali mi je ipak najvažnije da on bude dobar i da osjetim da me voli.

– Da li bi se mladić i djevojka prije zabavljanja trebali dobro upoznati?

– Trebalo bi, ali ako se dogodi neko iznenađenje, mogli bi početi sa temeljitijim upoznavanjem.

– Da li su po tvom mišljenje veze koje naglo započnu trajnije?

– Ne mogu točno dogovoriti, ali mislim da nisu.

– Da li često mijenjaš djevojke?

BRANKO: Prilično.

– Da li te to čini sretnim?

– To je previše osobno pitanje da bih ti na njega odgovorio. Molim te ovo preskoči.

– Oprosti, ali ja mislim da te to baš nije usrećilo. Da li si pomislio nekada da bi te više usrećila jedna is-

tinska, prava, ljubav nego li deset probnih koje možemo nazvati "lažnima"?

– To je previše staromodno. Danas se ni jedna prilika ne propušta jer i vrijeme i godine lete.

– Zar nije bolje biti staromodan i ne zaletati se u sve te veze jer jedino tako možeš ostati sretan? Da li su tvoje veze zasnovane na ljubavi ili samo na želji da i ti imaš djevojku?

– Za sada mi je važno samo da ne budem sam, a kasnije kad se vratim iz vojske, onda ću vjerojatno više gledati koja mi djevojka odgovara.

– Ali ako ti već sada ne želiš svoj život pravilno utemeljiti i graditi, kako možeš očekivati da će se to kasnije ostvariti? Ako već sada ne želiš da nekoga usrećiš, nego gledaš samo svoju korist, kako onda možeš očekivati da ćeš sresti djevojku koja će biti poštena i koja će te usrećiti? Razmisli malo o tome!

– Mirjana, kakvog bi ti željela mladića?

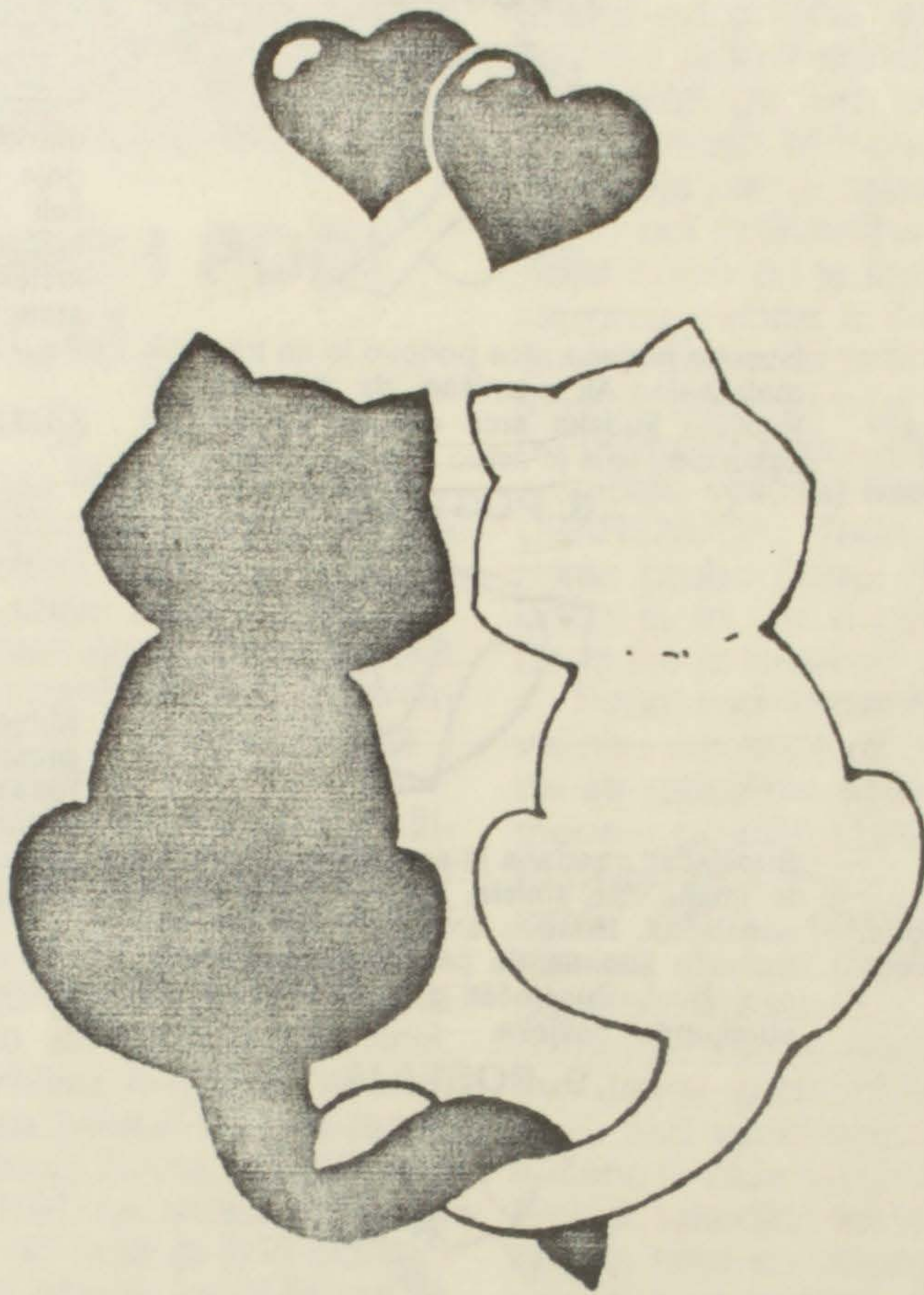
MIRJANA: To prepustam volji Božjoj. Za sada se samo molim Bogu za osobu koju će mi poslati, osobu s kojom ću jednog dana moći osnovati pravu kršćansku obitelj, jer mi je to najvažnije. No, Bog najbolje zna što je meni potrebno, tako da se uopće ne bojim. Znaš

da nam je Isus poručio: "Ne budite zabrinuti, malovjerni!" Bog neće zaboraviti ni jednoga od nas jer dobro pozna svoje planove. Važno da pamtim ovo: "Sve što želite da drugi vama čini činite i vi njima!" Ako ja nekoga zavolim i budem poštena prema njemu te ga nastojim svojom ljubavlju obogatiti i usrećiti, onda ću sigurno i ja biti voljena.

– Ovo je zaista tema nad kojom se vrijedi zamisliti. Zato trebamo ispitati svoje ponašanje.

Sve bih ovo završila poznatom izrekom od Tagore-a: "Ne biti voljen to je nesreća, ne voljeti nikoga to je tragedija". Zato se pravo volimo i budimo dobri.

Blaženka

TRIBINA MLADIH

"Etnička i vjerska razmeđa - susretišta ili raspuća" bila je tema tribine mladih, koja je održana 21. siječnja 1990. Predavač je bio dr Emanuel Hoško, gvardijan sa Trsata.

Tribinu je pratio lijepi broj mladih, preko 120. Vladao je lijep interes među mladima, tako da se okupilo nešto više mladih nego li inače.

Na samom početku predavanja predavač je postavio pitanje: "Što znači za kršćanina pripadnost određenom narodu?"

Svatko ima pravo da se slobodno izjašnjava kojem narodu pripada. Ta sloboda ima i svoje naličje, a to je odgovornost. Osoba se ne gradi pripadanjem određenom narodu nego kroz kulturu. Kultura, naime, oblikuje pojedinca. Narod se također izgrađuje kroz kulturu.

Govoreno je u sklopu teme i o ekumenizmu, a on se ostvaruje međusobnim upoznavanjem. Posebno je istaknuta rečenica pape Ivana XXIII.: "Među nama kršćanina najprije je došlo do nejedinstva u ljubavi, a onda u učenju".

Vidimo da je mladima tribina vrlo korisna i zato upozoravamo sve one koji još nisu redoviti sudionici da se ovim putem možemo pravilno informirati o svim važnim vjerskim problemima koje mi mladi trebamo poznavati.

Želim podsjetiti da je tribina mladih **SVAKE TREĆE NEDJELJE U MJESECU NAVEČER U 6 SATI U PROSTORIJAMA SJEMENIŠTA!** Bilo bi nam drago kada bi nas bilo još više jer se ovim putem međusobno više zbližavamo i produbljujemo svoje vjersko znanje. Zato Vas u ime mladih, koji redovito prisustvuju tribini od srca pozivam da nam se pridružite!

EMILIJA

SOLIDARNOST NA DJELU

Potaknuti člankom u božićnom broju "Glasa koncila" skupina mladih je na Tribini mladih pokrenula akciju ljubavi – pomoć Goranu Brkiću iz Žednika, koji je ljetos nastradao u prometnoj nesreći i ostao nepokretan. Njegovi roditelji ga žele poslati na liječenje. Pored najstarijeg Gorana, imaju još sina i dvije maloljetne djevojčice. Zaposlen je samo otac i nemaju materijalnih sredstava da bi omogućili Goranu liječenje u inozemstvu. Zato smo s ljubavlju odlučili pomoći našem Bratu. Neki mladi su podržali ovu akciju u svojim župama. Naišli su na razumjevanje svojih župnika i župljana. Nadamo se da će Goran ipak moći otići na liječenje van granica naše zemlje, jer mu samo tamo mogu pružiti odgovarajuću pomoć.

Nakon ove lijepe akcije ne bismo se trebali uspravati nego nastaviti dalje započetim putem ljubavi. Tako pomožemo jedni drugima, a na to smo pozvani!

SNEŽA

DUHOVNA OBNOVA MLADIH

U samostanu SESTARA NAŠE GOSPE, u župi Isusova uskrsnuća u Subotici, 1. veljače ove godine započela je trodnevna duhovna obnova za mlade.

Tema ovogodišnje duhovne obnove bila je goruća i suvremena: OBITELJ.

Predavanja, razmišljanja, rad u grupi su redovito praćeni molitvom i zajedničkim klanjanjem u kapelici samostana.

Predavači i animatori su bili: prvi dan g. Andrija Anišić, drugi dan g. Franjo Ivanković, a treći dan s. M. Tarzicija Tunjić, uz priopćenja triju djevojaka: Vesne C., Svjetlane K., i Snježane P..

Prvi dan smo promatrali OBITELJ KROZ BIBLIJU, drugi dan OBITELJ U BOŽJOJ ZAMISLI, s posebnim osvrtom na pristupnost Boga u našim obiteljima, te prisutnost i prihvaćanje patnje u obiteljskom životu. Trećeg smo dana sve to pretočili u našu konkretnu situaciju kroz priopćenja: OBITELJ JUČER, OBITELJ DANAS I OBITELJ SUTRA.

Posebni doživljaj za mlade je bio susret s preuzvišenim gospodinom biskupom Ivanom Penzesom, koji je pronašao vremena da s mladima provede jedan sat u razgovoru o gorućim problemima koji ih muče, te s njima zajednički prikaže sv. Misu zahvalnicu.

Kod ovog euharistijskog slavlja bila je zapažena prikazna procesija s darovima popraćena molitvom vjernih. Pjevanje je vješto i nadahnuto vodila s. Bernardica Đukić, a duša svega je bio naš župnik g. Bela Stantić.

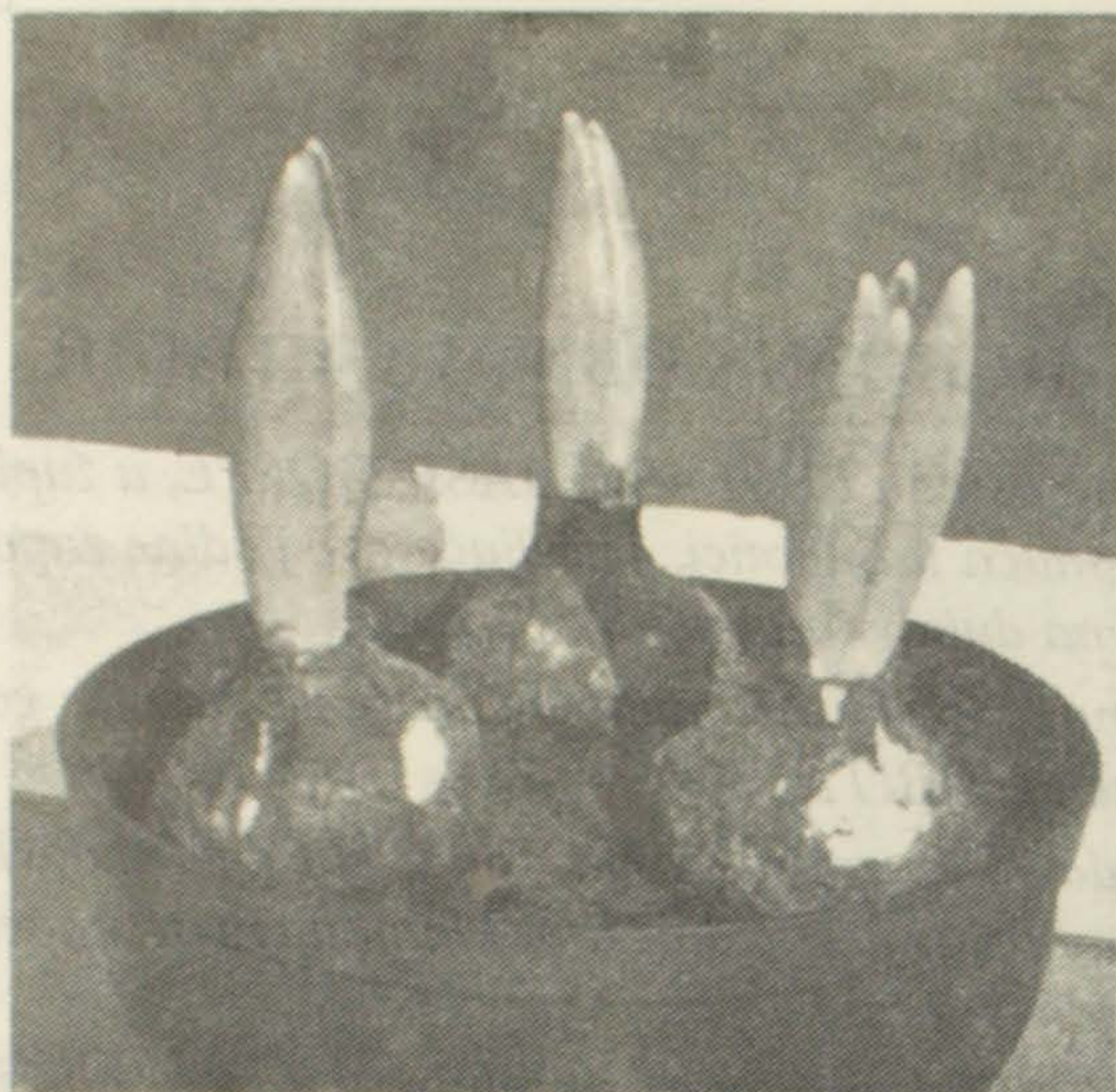
Opširnije o onome što su mladi ovih dana doživjeli, o čemu su razmišljali i na koji način, moći ćete čitati u narednom broju "Bačkog klasja".

LUCIJA

ŽIVOT

Živiš!
Čudo si ljubavi prave,
Život života moga.
Spremala ti se smrt.
Smrt očaja i strave.
Život je bio jači.
Tiho i nečujno
živiš dalje.
Polagano razvijaš grane.
Novo doba sviće.
Živote života moga.
Gledaj!
Novi pupoljak već niče!

s.M.Tarzicija

MLADI POZVANI DA EVANGELIZIRAJU SVIJET

*\Papa proklamira "Desetljeće evangelizacije svijeta"
(1990-2000.)*

"Svaka nova generacija treba nove apostole. To znači posebnu misiju za vas. Vi, mladi ljudi, jeste prvi apostoli i evangelizatori svijeta mladih!"

"Hitno je potrebno pristupiti novoj evangelizaciji svijeta", poziv je kojim se Papa neumorno obraća katolicima širom svijeta. Na svojim apostolskim putovanjima. Posvjetovnjačenje i neopoganstvo predstavljaju izazov poruci Evanđelja. Od dvije trećine ljudi na svijetu koji nisu kršćani, preko milijardu je onih koji nisu niti čuli za ime Isusa Krista.

Hitno i životno važno je da se provede ponovna evangelizacija u zemljama višestoljetne kršćanske tradicije gdje je kod mnogih kršćana vjera spala samo na održavanje vanjskih tradicionalnih obilježja.

ISUSU ZA 2000. ROĐENDAN POKLONITI KRŠĆANSKIJI SVIJET

Cilj desetljeća Evangelizacije svijeta jest: da kroz slijedeće razdoblje 1990-2000. uz vodstvo Duha Svetoga kojeg je Isus obećao, preko novih metoda evangelizacije i otvaranja Škola za formiranje evangelizatora, mladi vjer-

nici širom svijeta svojim osobnim udjelom kao novi apostoli i misionari evangeliziraju sve one koji čine njihov životni ambijent. Na taj način (zrno do zrna...) svakom čovjeku do 2000. godine bi trebalo biti naviještena Radosna vijest: da Isusu Kristu, Spasitelju svijeta, darujemo što više novih kršćana, kršćanskiji svijet obnovljenih moralnih vrijednosti i novu Katoličku Crkvu opranu u kupelji "žive vode" tj. Duha.

EVANGELIZIRATI U SNAZI DUHA SVETOGA

Papa želi da se Crkva za ovaj Jubilej 2000. godine pripravi u snazi Duha Svetoga. "Jer nam samo Duh Sveti može dati novi žar kroz novo primanje njegovih darova, ljubavi i snage. Samo nam Duh Sveti može darovati novu kreativnost da naše naviještanje Riječi Božje 'proizvede' život".

MLADI NOVI EVANGELIZATORI SVIJETA

U svojoj poruci mladima svijeta, kao najava za 4. Dana mladih u Santiago de Compostela (19-20. 8. '89.) papa se obratio mladima:

"Trebate biti hrabri i govoriti o Kristu, svjedočiti svoju vjeru načinom života koji je nadahnut Evanđeljem. Nema nikoga tko tebe može zamijeniti kao evangelizatora na mjestima gdje studiraš, gdje radiš i gdje provodiš svoje slobodno vrijeme. Toliko mnogo mladih tvojih godina ne znaju za Isusa Krista ili ga ne poznaju dovoljno. Zbog toga ne možeš ostati indiferentan ili šutjeti. Žetva evangelizacije je zaista velika i potrebni su toliki radnici. Krist ima povjerenja u tebe i računa sa tvojom suradnjom".

EVANGELIZACIJA TREBA UĆI U SVIJET KATOLIKA

Papa nas poziva na evangelizaciju koja će biti DINAMIČNO NOVA po žaru, nova po načinu izražavanja i nova po metodi. To prije svega znači da je POTREBNO MIJENJATI NAČIN ŽIVOTA!

Potrebno je da evangelizacija uđe u svijest svakog katolika. "Biti kršćanin znači biti apostol, misionar". Cilj u NOVOJ EVANGELIZACIJI 2000 predstavlja (novi) vjernik i njegova obitelj. "Znači nije dovoljno Krista sakriti, treba ga nositi i drugima!"

Da bi mladi bili uspješni evangelizatori, potrebne su i pripreme za formiranje "radnika za žetvu". U tu svrhu NOVA EVANGELIZACIJA 2000 je potakla osnivanje Udruženje škola za Evangelizaciju, u koje su uključene tisuće mladih širom svijeta.

EVANGELIZACIJA JE POZIV NA AKCIJU

Dok budeš ovo čitao ili čitala, možda se i u tebi javi želja da učiniš nešto za Isusa, da postaneš novi apostol Riječi Božje. Može početi ovako:

1. Svaki dan dopustiti da Isus tebi govori - iz sv. Pisma. Moli Isusa da te katehizira.

2. Zatim ti govori Isusu - u molitvi. Moli ga da te pripremi svojim Duhom, da ti dađe uvijek pravu riječ za svaku osobu. Možeš to činiti uvijek prije mise

3. Govori nekome o Isusu. Ako zamoliš Isusa da te upotrijebi, Isus će ti poslati osobe kojima ćeš ti moći posvjedočiti ili podijeliti svoje iskustvo vjere. "Prikazuju" te ljude u sv. misi Isusu i moli za njih. Osloni se potpuno na Duha i pusti da te On vodi. Duh je naš pomoćnik. Duh Sveti je Ljubav razlivena u našim srcima, i ne zaboravi da su ljudi prvo potrebni ljubavi.

(Preuzeto iz "MI - LISTA MLADIH" br. 10. 1989.)

CRKVENI NAUK O SLOBODNIM IZBORIMA

Komisija "Justitia et pax" pri BKJ na svom sastanku u Zagrebu 26. siječnja 1990. prihvatila je i objavljuje ovu izjavu:

Slobodno ustanovljivanje samostalnih političkih udružbi dovelo nas je, barem u nekim dijelovima naše zemlje, do sve istinskijeg pluralističkog društva. No, postojanje političkih stranaka ima svoju pravu ulogu tek uz slobodne, neposredne, tajne i valjane izbore gdje sva politička društva mogu slobodno nastupati na izborima, ravnopravno se natjecati za glasove birača i zatim na temelju tako izražene narodne volje sastaviti i skupštine i sabore koji će svojim vladama povjeravati izvršavanje svojih zakona. Slobodno i ravnopravno nastupanje svih grupacija koje žele sudjelovati na izborima, i to kako u pripremi i provođenju izbora tako i u kontroli njihovih rezultata, što mora biti zakonski utvrđeno, osobito je potrebno u doba prelaska iz jednopartijskog u višepartijski sistem. Ne bi bilo demokratski nedemokratski se koristiti stečenim prednostima. Zato očekujemo da u bližoj budućnosti imamo doista valjane i slobodne izbore. U protivnom, izbori bi se mogli osporavati kao nelegitimni.

Smatramo da će izbori biti valjani ako sve političke skupine budu jednakopravne, što znači ako budu imale jednake mogućnosti i jednake uvjete, uključujući i pravo na jednakopravno korištenje materijalnih, medijskih i drugih sredstava.

Kad je riječ o materijalnoj jednakopravnosti, mislimo na sva materijalna sredstva - financije, prostorije, tehnička pomagala i ostalo što je potrebno za organizaciju političkih zajednica i zborova po svim mjestima. Svaka, naime, veća organizacija zahtijeva potrebna materijalna sredstva. Ta sredstva kod nas u najvećoj mjeri dolaze od društva te ne bi bilo pravedno ako bi dosadašnje političke udružbe imale na raspolaganju društvena materijalna sredstva dok bi nove političke stranke tražile nove izvore prihoda. Na taj bi način one bile potisnute na sasvim nejednakopravni položaj.

Jednako je važna ravnopravnost glede sredstava javnog priopćavanja. Svi znamo koliko je važan tisak, radio i televizija. Preko njih političke stranke mogu državljanima predstavljati svoje programe i svoje kandidate za političke službe. Tko u svojim rukama drži sredstva javnog priopćavanja, među kojima su najistjecajnije radio i televizija, u neusporedivo je boljem položaju od onoga koji nema pristupa do tih sredstava. Zato očekujemo da naša sredstva javnog priopćavanja budu jednako dostupna svim političkim skupinama i organizacijama i da sasvim ravnomjerno izvješćuju o svim političkim programima i kandidatima.

Ova se Komisija obraća ponajprije vjernicima Katoličke Crkve. To što ćemo imati prave, neposredne, slobodne i tajne izbore, sve nas stavlja pred nove odgovornosti. Sudjelovanjem na izborima nećemo samo ostvariti svoje pravo, nego također ispunjavati svoju moralnu dužnost. Kao državljani i članovi našeg društva dužni smo, naime, sudjelovati u njegovu usmjeravanju. Moramo biti svjesni da smjer našeg razvoja ovisi o zauzimanju svakog pojedinca. Stoga je i svaki katolik dužan da po svojoj savjesti i prema svojim sposobnostima sudjeluje u javnom i političkom životu. Dosada vjernicima nisu ravnopravno pružene te mogućnosti.

One se ostvaruju političkim pluralizmom. Stoga su od sad naše odgovornosti veće. Već nas je II. vatikanski koncil bio pozvao: "Neka se stoga građani sjete da imaju pravo i ujedno dužnost služiti se svojim pravom glasa u korist općeg dobra. Crkva smatra vrijednim poštovanja i hvale djelo onih koji se na službu ljudima posvećuju dobru države i uzimaju na sebe terete odgovornosti" (GS 75). Zato ova komisija potiče sve vjernike Katoličke Crkve i sve druge ljude nek se ne daju zarobiti prošlošću, nego nek s pouzdanjem hrabro i odgovorno sudjeluju u javnom životu na političkom, kulturnom, gospodarskom i svakom drugom području kako bi smo napredovali u utvrđivanju demokracije, poštovanju ljudskih prava i sve većem općem dobru.

Izbori su osobito važni i zbog toga što će budući razvoj naše domovine biti takav kakve skupštine, odnosno sabore budemo izabrali. Za naše će se glasove natjecati različite političke stranke. Vodstvo Katoličke Crkve, Komisija "Justitia et pax" (Pravda i mir) i svećenici nećemo posebno preporučivati određene političke stranke ili čak obvezivati vjernike za koju će stranku glasati. Kad bismo tako postupali prekoračili bismo svoja ovlaštenja. O samim pak svećenicima crkveni Zakon kaže: "Neka aktivno ne sudjeluju u političkim strankama" kan 287 & 2. Političko je zauzimanje prije svega zadaća vjernika laika, nipošto svećenika. Svećenicima je pak dužnost navještati moralna načela društvena življenja i širiti poznavanje crkvenog društvenog nauka. Crkveno je vodstvo dužno poticati na odgovorno političko djelovanje i zauzimanje za takve oblike društvenog života koji su najviše u skladu s kršćanskim poimanjem čovjeka, obitelji, društva, naroda i država. Zato će svaki zreli kršćanin prije izbora osobno dobro razmisliti koja mu politička stranka svojim programom, osobito pak s ljudima koje predlaže kao kandidate, daje najviše pouzdanja i jamstva da će naša društvena zajednica postati sve zdravija, sve poštenija, sve demokratskija i sve uspješnija. Na to moraju paziti svi naši birači, a ova komisija želi ih potaknuti na tu odgovornost.

U Zagrebu, 26. siječnja 1990.

predsjednik komisije

SREČKO BADURINA, biskup

U SPOMEN

O. RADOSLAVA MIJE KUJUNDŽIĆA

U Subotičkom Franjevačkom samostanu na Badnjak je preminuo o. RADOSLAV KUJUNDŽIĆ. Rođen je davne 1893. godine u Subotici. U svom dugom životu isticao se osobitom revnošću. Bio je gvardijan u Subotici - više puta - zatim u Baču i Vukovaru. Savjesno je obavljao svoje redovničke dužnosti. Volilis ga i cijenili kao molitelja i čovjeka velikog zauzimanja za svoj narod. Rado je molio i prikazivao svete mise za svoje sunarodnjake. Živio je tiho i skromno.

Umro je u prijepodnevnim satima na sam Badnji dan. Sahranjen je tri dana kasnije na Bajskom groblju u franjevačku grobnicu. Sprovodne obrede predvodio je subotički biskup mons. János Péntes. Bio je prisutan i umirovljeni subotički biskup mon. Matiša Zvekanović. Zapaženo je lijepo mnoštvo svećenika, redovnika i redovnica, uz ostale prisutne vjernike. O životnom putu pokojnika govorio je provincijal hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda, o. Rajko Gelemanović. Njegov govor zbog duljine nismo u mogućnosti objelodaniti u ovom listu. Bit će tiskan u novoj Danici. Prigodne oproštaje od pokojnika izrekli su o. Andrija Matić, gvardijan subotičkog samostana i bački dekan vlč. Lazar I. Krmpotić na hrvatskom i o. Maksimilijan Soti na mađarskom jeziku. Nešto više o ovom velikanu našeg naroda moći ćete čitati u našem kalendaru "Subotička Danica" za 1991. godinu.

Franjo I.

BRAĆO I SESTRE, I O. RADOSLAVE!

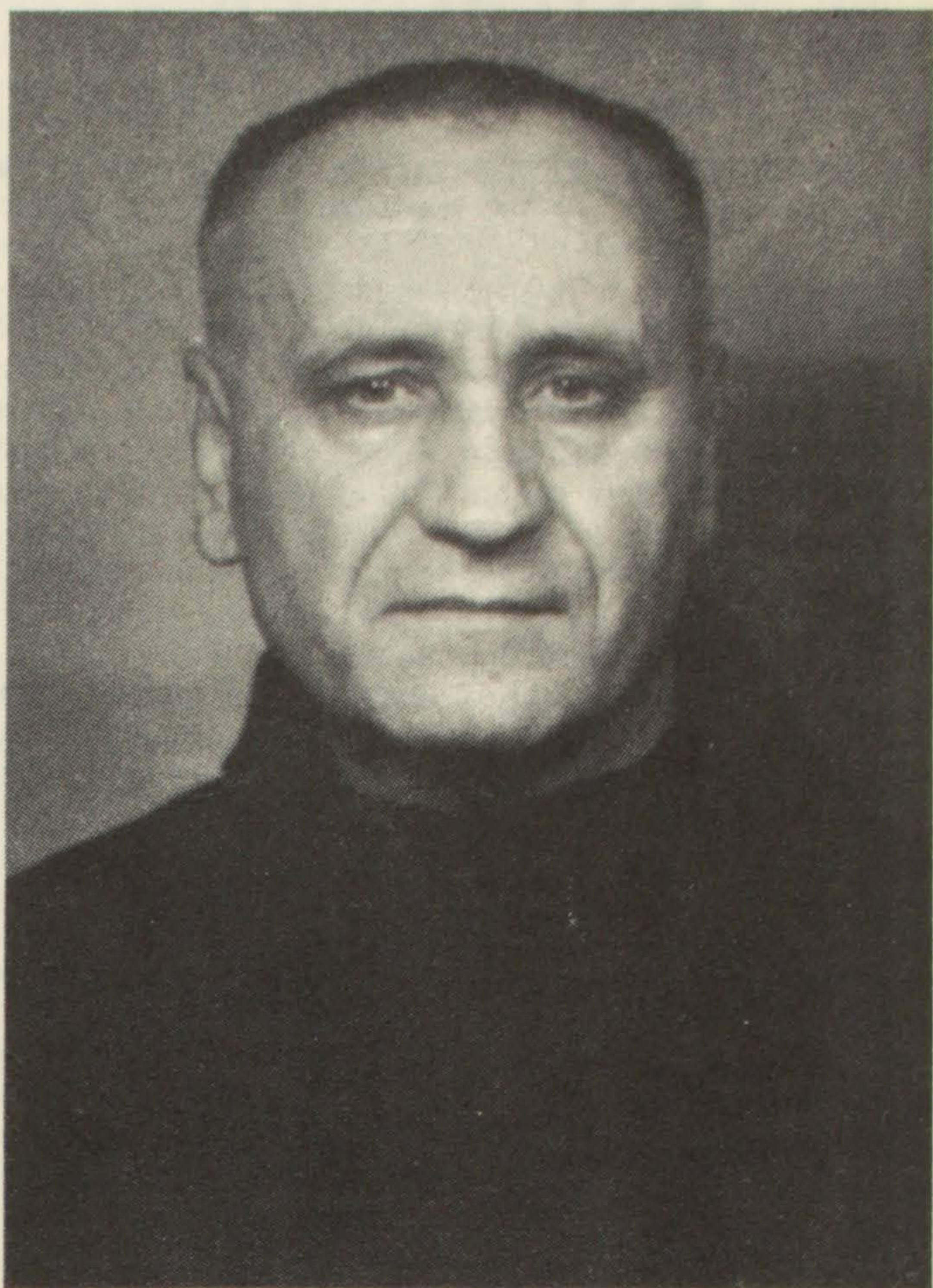
Sabrali smo se prigodom smrti i pokopa našeg o. Radoslava Kujundžića. On je dugo živio među nama u franjevačkom drevnom samostanu u Subotici, a sada se na sam Badnjak pod sv. Misom hrvatskom u pola 9 h. preselio u vječnost, u svojoj 97. godini života, 78. g. redovništva i 73. g. svećeništva.

Mi, subotički franjevci, vam se svima srdačno zahvaljujemo, što ste nam se pridružili u ovom oproštaju s našim ocem i bratom Radoslavom Kujundžićem. Zahvalni su vam također i pokojnikova braća Antun i Vince, sa svojom sestrom Martom i ostalom rodbinom.

O. Radoslav preminuo je uoči najljepšeg kršćanskog blagdana Božića. Do prošlog Božića je imao u crkvi sve tri sv. Mise - Pastirske, i tri propovijedi na hrvatskom i mađarskom jeziku. Prošle godine je imao u oratoriju sve tri mise, iako sam mu rekao da ne mora, želio je i poslije rekao: "uspio sam". Kao da je znao da ovaj Božić neće moći ni na oratoriju, pa da se pripravi slaviti Božić vječno s Gospodinom u slavi trajnoga rođenja i života Gospodinova.

Dvije stvarnosti postoje u našem životu, to je život i smrt. Između te dvije stvarnosti, rađanja i smrti, odvija se naš cijeli život. Pitanje je kako provesti taj put? Da li iz života prijeći u život, ili iz smrti poći u vječnu smrt?

Krist je život! To je shvatio i prihvatio i o. Radoslav zato je pošao za Kristom, da ga поближе slijedi, živeći franjevačkim i redovničkim životom po uzoru serafskog o. Franje. U razdoblju od 50 do 90 godina, pa i više, koliko obično traje naš život, moramo sve učiniti da život ne izgubimo. Moramo ga ispuniti radom, dobrotom i ljubavlju prema Bogu i braći. Uvjeran sam da je to i takav program života o.

Radoslav živio i ostvario u Franjevačkom redu Hrvatske Franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda. Radosno i rado je obavljao redovničke i svećeničke dužnosti i obaveze i to uvijek s posebnim žarom. Bio je čovjek vjere i rada. Revni i ustrajni molitelj Božanskog časoslova. I onda, kad mu je vid oslabio, molio je cijeli časoslov po starom ne izostavljajući ni jednu horu. Svakodnevno je hodajući našim dugim hodnicima molio sv. Krunicu. A posebno se odlikovao proživljenim, razgovjetnim i dubokim proživljavanjem i pobožnim slavljenjem sv. Mise. Pripravljajući se za sv. Misu već dan uoči, kod Mise je redovito uzimao rimski Kanon, kako je sam govorio da je molio kod prve sv. mlade Mise i kod samog ređenja. Zato je, kad je slavio 70. tu godišnjicu misništva, opet molio poglavara da uzme taj Kanon.

Što je davalo snagu i neuništivu energiju o. Radoslavu za njegov neumorni svećenički život i rad? Vjerujem samo Krist, s kojim se svednevice susretao i živio u sv. Misi, prikazujući njegovu nekrvnu žrtvu Ocu nebeskom. Posljednjih desetak godina pribivao je i na više sv. Misa, bilo s kora, bilo s oratorija ili kapelice Crne Gospe.

Euharistijski Krist, živi i uskrsnuli, bio je snaga i život o. Radoslavu ovdje na zemaljskom-putovanju, snaga i život u njegovu neumornom i požrtvovnom radu i djelovanju.

Rastajući se sa zemnim ostacima o. Radoslava ispovijedamo svoju vjeru i nadu u uskrsnuće mrtvih, a zadržavamo uspomenu na njega i na poruku njegova uzornog franjevačkog i redovničkog života kao vjernog i dosljednog Franjinog sljedbenika.

Dragi o. Radoslave, hvala vam za Vaš život, za vaš rad, za strpljivost, za uzoran redovnički život u jednostavnosti, skromnosti i siromaštvu; hvala Vam za bratstvo za primjer vjere i pobožnost, primjer svećenika, franjevca i redovnika ustrajna do kraja. Gospodin Vas primio u svoj mir, vječno svjetlo i radost. Amen

ANDRIJA MATIĆ,
gvardijan franjevačkog samostana u Subotici

"ECCE QUOMODO MORITUR JUSTUS!" – EVO KAKO UMIRE PRAVEDNIK

Franjevačka braćo, braćo i sestre! Sav hrvatski rod u Bačkoj, a osobito Crkva u njemu, sabrani smo oko posmrtnih ostataka jednog od najvećih naših muževa suvremene dobi – rodoljuba, kulturnog pregaoca, franjevca i svećenika Radoslava Mije Kujundžića. Njegovim odlaskom ostat će među nama velika praznina, kao kad oluja iščupa stoljetni hrast. Ovaj muž stajao je među nama kao moralni stup i duhovni potporanj Crkve i Naroda. Častan ne samo svojim gotovo stoljetnim vijekom, koji nije njegova zasluga nego Božji dar, već nadalje častan kao neslomivi moralni lik kršćanina, franjevca i svećenika. Tko u Subotici i Baču ne pozna uspravni lik ozbiljna muža, obučena u franjevačku halju, koji je samom svojom pojavom ulijevao strahopočitanje, ne samo prema svojoj osobi nego općenito prema dostojanstvu čovječnosti i vjere? Strog, prije svega prema sebi, ali i veoma zahtjevan kada su u pitanju moralna načela i evandeoski sadržaji. Tko ne pozna njegovu zauzetost za svaku dušu, za sudbinu i moralno ozdravljenje naših obitelji, a time i naroda i Crkve u njemu? Tko to nije osjetio u njegovim riječima, u osobnim razgovorima, u propovijedima i napose u ispovijedao-nici? Kako je čvrsta bila njegova vjera da čovjek, obitelj, narod mogu živjeti život dostojan toga poziva, utemeljeni samo na vjeri, živoj i jakoj u Evanđelje Isusa Krista. Po svom uvjerenju i svojim životnim stavovima bio je to svećenik - franjevac formata jednog Ivana Kapistranskog ili Bernardina Sijenskog. Sama njegova prisutnost ulijevala je u sve ono što je još zdrava i pozitivna u ovom Narodu i Crkvi u njemu, jednu moralnu sigurnost i silnu duhovnu podršku. Kao da slušam njegove pobudne riječi toliko puta nam izgovorene: "Držite se, ne kleknite, jer ako kleknete, kleklo je sve!" Oče Radoslave, tko će nam sada to reći? Nestaje jedna uporišna točka u ovoj sredini u kojoj su sve vrijednosti zabrinjujuće relativizirane i razvodnjene. U našoj sredini, kao da i nema više sigurnih granica, kao da su Šekspirove usudnice relativizirale sve, vičući svoje zloglasno geslo: "Istina je laž i laž je istina. Zlo je dobro i dobro je zlo!" Ti si za nas uvijek bio Božji pravorijek istine i dobra. Udi zato u puni posjed toga, o čemu si nam na zemlji tako jasno i hrabro svjedočio.

Koliko si ljubio svoj rod iz kojega si potekao i s kakvom si skrbi bdio nad svakim pokretom istinitoga i dobroga u tom narodu! Ne znam da li je tko pomnije pratio sva vjerska i kulturna zbivanja u ovom Narodu od Tebe? Sumnjam da je tko temeljitije i studioznije pročitao sve naše publikacije i na svoj način dao do znanja i ono što je u njima pozitivno i dobro, ali upozoravao i na ono što je bilo zasjenjeno. Nisu Te u tom priječile ni Tvoje slabe oči, ni visoki vijek. Kao zaljubljenik slušao si planove na tom poslu i tihom ih molitvom blagoslivljao. Ostat ćeš u našoj uspomeni kao franjevac sa knjigom u ruci. Kada je rodu trebalo pomoći i pera si se laćao. Kao dugogodišnji poglavar u Subotici i Baču svojom si skrbi, poput oca, bdio da se ne raspe stoljetna baština Tvoje franjevačke braće, koji su nama Bunjevcima i Šokcima položili temelje naše samobitnosti i kulture. Uređeni ob-

jekti tih dvaju povijesnih, i za našu povijest presudnih, samostana, svjedoče o Tvojim ljubavi prema kulturnoj baštini našeg naroda. Ti objekti, osobito bačka knjižnica, nad kojom nakon Tvoga odlaska iz Bača kao da je vrijeme stalo, još i danas svjedoči sa kojom si je pomnjom čuvao i sredio, da je tako predaš novim pokoljenjima. Ali više od svega toga, za nas djelatnike na ovom polju, značila je Tvoja prisutnost. Za nas si bio dar, temelj i potpora. Kada nam je ponestajalo daha, Tebi smo dolazili i vraćali se od Tebe čudesno ojačani. Hvala Nebu da nam Te je dalo i da Te je 97 godina među nama držalo. Evo, sada kada se počinju ostvarivati vjekovni sni o jednom Institutu, koji bi skupljao našu baštinu, njegovao ju i prenosio na mlade naraštaje, Ti nam odlaziš, a da na zemlji nisi bio o tome informiran. U Nebu ćeš o tome biti bolje informiran. A mi od Tebe sada očekujemo i jaču podršku od one koju si nam davao na zemlji.

Još ćeš nam na jednom polju silno manjkati, a to su Tvoje molitve. Nemaš pojma što su za nas značile riječi koje si mi u jednom razgovoru rekao, a koje sam ja kasnije objavio u jednom broju "Bačkog klasja". Tom zgodom si rekao kako neprestano moliš za svoj Narod. Potresno je bilo slušati Tvoj starački glas koji je tom zgodom poprimao mladalački zanos. Govorio si: "Kad se sv. Tilo diže, a ja u sebi molim, rasprostri Bože blagoslov ovog Tila i ove Krvi na moj Narod, na pojedince, obitelji, na naše salaše, sela i gradove". Pa kad si već onemoćao i kada si samo slušajući slijedio molitve svoje braće, koliko si mi puta rekao kako su ti dragi oni blagoslovi u psalmima i kako si ih svodio poput munjovoda na naše bačke ravnice, na Crkvu i naš Narod. Mi po vjeri znamo da Tvoja uloga smrću neće prestati "jer Tvojim se vjernima život mijenja a ne oduzima i kad se razruši dom ovozemnog boravka, stječe se vječno prebivalište u nebesima" (pokojničko predslavlje). Sada nećeš više morati u zimi i u vrućini, na koru franjevačke crkve, pribivati Misama Tvoje subraće. Čvrsto vjerujemo da si se uključio u nebesku liturgiju svetih u Nebu, koji dvore Jaganjca, od onoga časa kada se Tvoja plemenita duša oslobodila tog slabog i istrošenog tijela. Zato Te sada usrdno molimo: nastavi tu svoju službu, najjačom snagom moli dalje za taj svoj rod, u tako teškom i dezolantnom stanju. Moli napose za Crkvu u njemu da radi ljudskih slabosti ne zataji prenijeti i donijeti Rodu jedino spasavajuću Istinu i Ljubav Isusa Krista, u ova dramatska vremena. Moli sa svim našim velikanima, sa onim starim franjevcima, biskupima, svećenicima i spašenim članovima Božjega naroda, napose sa Gerardom Tomom Stantićem i Leopoldinom Čovićkom, da Crkva naših dana "podvori svoj narod", njemu na spas, a Bogu na čast. A Tvoja sjajna uspomena bit će čuvana od pokoljenja do pokoljenja, kako Pismo kaže: "In aeterna memoria vivebit justus!" - "U vječnoj uspomeni ostat će pravednik!" TAKO NEKA BUDE!

(Oproštaj od o. Radoslava Mije Kujundžića, 27. prosinca 1989. - u Subotici).

Lazar I. Krmpotić

PROSLAVA 75. OBLJETNICE OSNUTKA KARMELIĆANSKOG TREĆEG REDA U SOMBORU

U karmelićanskoj crkvi u Somboru svečano je 16. srpnja 1989. god. proslavljena svetkovina Majke Kraljice Karmela, te 75. obljetnice osnutka karmelićanskog Trećeg reda u Somboru. Za ovu veliku proslavu braća karmelićani i Treći red duhovno su se pripremali velikom devetnicom Karmelskoj Gospi uz sudjelovanje lijepog broja vjernika i svih trećoredaca Karmela. U predvečerje svetkovine, 15. srpnja bila je svečana pjevana? I. večernja u čast Karmelskoj Gospi, koju su pjevali braća karmelićani. Treći red i narod Božji, uz pratnju orgulja, u divno uređenoj crkvi s bijelim gladiolama, dar somborskih vrtlara. Nakon pjevanje večernje slijedila je pohvala Mariji "Salve Regina" što ju vrše Karmelićani svake subote i pred blagdan Marijine. Slijedila je sv. Misa i završetak devetnice Karmelskoj Gospi. Deveticu su vodili i propovijedali: o. Mato Miloš, o. Ladislav Marković i o. Anto Knežević.

Na sam dan Gospe od Karmela 16. srpnja 1989. bile su sv. Mise ovim redom: u 6 sati na mađarskom, u 7. na slovačkom, u 8 na njemačkom, u 9. sati svečana koncelebracija na mađarskom jeziku, koju je predvodio novi subotički biskup msgr. Ivan Péntzes, uz prisutnost na istaknutom mjestu biskupa Matije Zvekanovića i svećenstva. Propovijedao je i vodio ceremonije prečasni Andrija Kopilović. U 10,30 sati bila je svečana koncelebracija na hrvatskom jeziku, koju je predvodio biskup msgr. Matija Zvekanović, uz prisutnost na istaknutom mjestu novog biskupa Ivana Péntzesa, te deset koncelebranata braće franjevac iz Subotice, Osijeka i Slavonske Požege, te kapucina iz Osijeka, o. Modesta. U ovom slavlju sudjelovalo je 70 mladih i djece u narodnim nošnjama koji su prinijeli darove na oltar. Propovijedao je i vodio ceremonije preč. Andrija Kopilović, karmelićanski trećoredac, koji je divno govorio o smislu Trećeg reda, laičkog udruživanja, o pozivu na svetost prema koncilskim dokumentima. Svečanosti je prisustvovao pravoslavni paroh Uroš iz Sombora. Nakon Mise bio je svečani objed u samostanskoj oblagovaonici za svećenike i sav Treći red.

Karmelićanski Treći red osnovao je Sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, prvi hrvatski karmelićan, god. 1912. To je bilo vrlo tiho i nečujno s 12 prvih trećoredaca, koje je Sluga Božji godinu dana poučavao i ispitivao da li se može to javno objaviti. Kad je bio siguran da će to krenuti na procvat Crkve i reda, onda je Sluga Božji zatražio od Uprave reda iz Rima službeni dekret osnutka karmelićanskog Trećeg reda u Somboru. General reda o. Klement od sv. Faustina i Jovite, šalje o. Gerardu dekret o službenom ustanovljenju Trećeg reda, 6. kolovoza 1913. god. Od prvih 12 trećoredaca tokom narednih godina broj se povećao i dostigao 86 kandidata i članova. Mudro i duhovno vodstvo Trećeg reda o. Gerarda toliko je bilo veliko, da su se vjernici Nijemci u Apatinu počeli interesirati za osnutak Trećeg reda u Apatinu. To im je uspjelo te su imali oko 40 članova sve do II svjetskog rata, kada su Nijemci raspršeni iz Apatina.

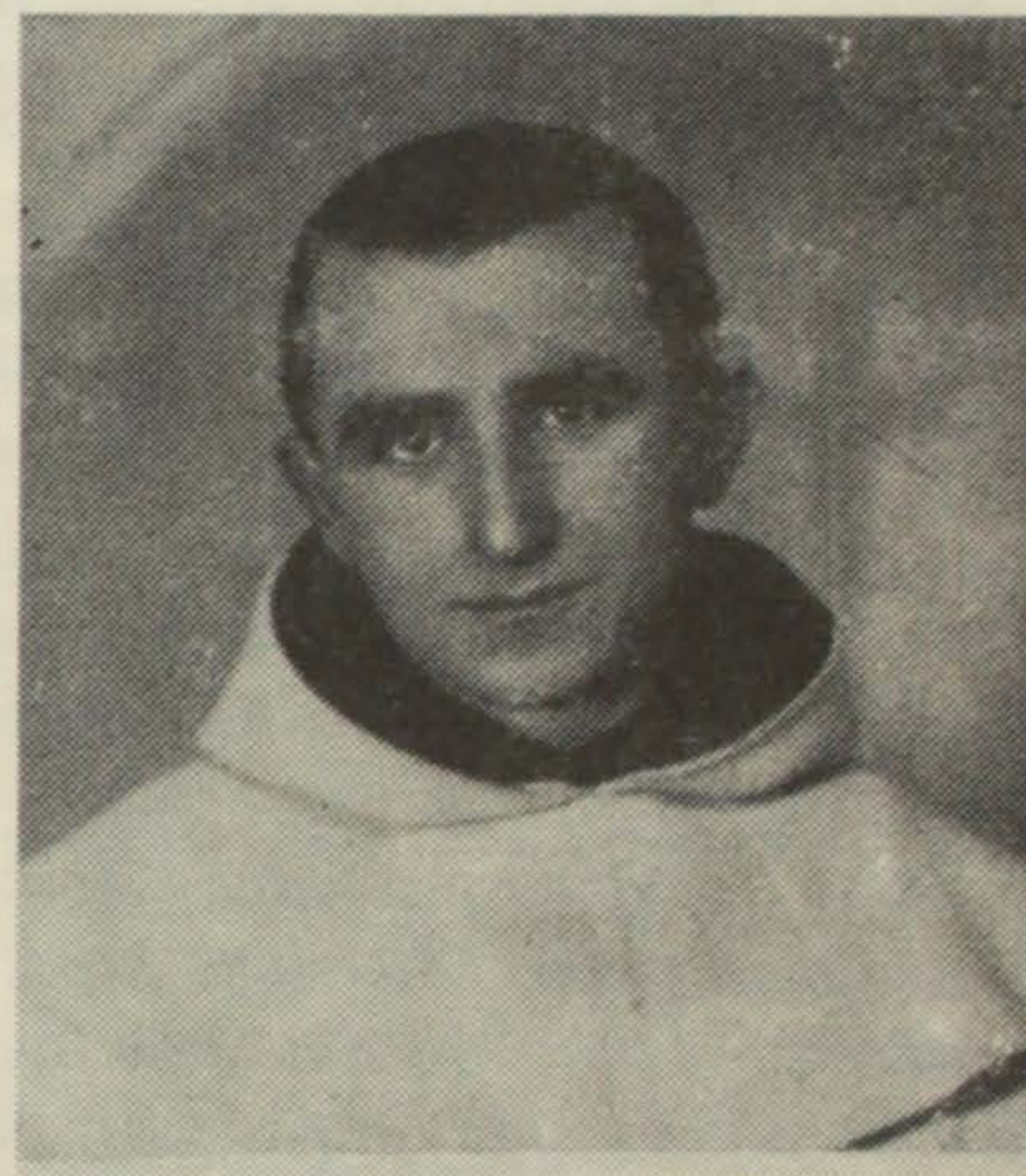
Sluga Božji o. Gerard imao je svoju sestričnu s. Janju Prčić iz Subotice, koja je stupila u karmelićanski Treći red i u Subotici oformila podružnicu Trećeg reda koja je pripadala vodstvu u Somboru. Zapisnici bilježe da je u Subotici u to doba bilo oko 18 članova. Sada ih još ima petoro koji su vremesni, ali se još drže u kontaktu sa somborskim Trećim redom. U Somboru je uz žensku granu Trećeg reda, rastao i muški izdanak Trećeg reda koji je brojio 17 članova sa svojim poglavarom i upravom. Nakon II svjetskog rata muška grana Trećeg reda se smanjivala i sada još imamo 4 muška člana.

Po nacionalnom sastavu karmilićanski Treći red u Somboru bio je mješovit. Najviše je bilo Hrvata, pa onda Mađara i Nijemaca. Svake treće nedjelje u mjesecu trećoredci

su imali svoju skupštinu, koja se sastojala iz molitvenog i meditativnog dijela, kojega je vodio upravitelj Trećeg reda, a to je bio obično jedan od otaca karmelićana. Ispočetka je to bio. O. Gerard, a onda je dugo vremena vodio o. Sebastian, porijeklom Rumunj. Zatim je vodio treći red o. Benjamin Balaž, a u novije vrijeme to je Somborski prior. Od svoga osnutka pa sve do II. svjetskog rata karmelićanski Treći red je imao veliku duhovni, karitativnu i socijalnu ulogu u gradu Somboru. Treći red se brinuo i osnivao kuhinje za učenike i za siromahe, nabavljajući sredstva za izdržavanje. Nakon II svjetskog rata, proglasom državnih vlasti, Treći red se kao i sve druge ustanove Crkve morao povući u privatnost i okrenuti unutrašnjem duhovnom životu, sve do 1950 godine kada se ponovno počelo okupljati u crkvi i primati nove članove. Tih godina Treći red vodi brigu oko bolesnika, pohađaju ih i pripremaju na sakramente. Članovi Trećeg reda brinu se za siromahe i za materijalnu pomoć karmelićanskih sjemeništara, kao i somborskog samostana. U ovom jubileju karmelićanski Treći red broji 47 živih članova, koji žele na svoj način doprinijeti procvatu duhovnog života u obiteljima, a u crkvi prednjače u molitvama i pobožnostima. Svake godine u mjesecu studenome obavljaju svi članovi duhovne vježbe, a nakon duhovnih vježbi polažu se zavjeti, primaju se kandidati u novicijatu i novi u kandidaturu.

Našem dragom Trećem redu izražavamo bratsku zahvalnost na svim djelima učinjenim iz ljubavi prema Bogu i redu, te im želimo da se u duhu koncilskih dekreta II vatikanskog sabora i novih crkvenih dokumenata razviju u novi suvremeni karmelićanski pokret koji će Crkvi i narodu dati novi impuls duhovnog preporoda i evandeoske obnove.

O. Mato Miloš, karmilićanin, prior

PROSLAVA 60. GODIŠNJICE REDOVNIČKIH ZAVJETA BRATA ANĐELKA PAŠALIĆA KARMELIĆANINA

Časni starina, brat Anđelko od sv. Male Terezije (Marko Pašalić), rođen je 14. srpnja 1909. god. u Somboru, od roditelja Mande, r. Kulić i Đure Pašalića. Osnovnu školu pohađao je u Somboru. Stupio je u karmelićanski samostan u Somboru 6. prosinca 1926. godine. Nakon dvije godine novicijata položio je jednostavne zavjete, 1. srpnja 1929. godine. Od godine 1933. do 1935. boravi u vojsci. Svečane zavjete polaže 8. studenoga 1935. godine. U samostanu je obavljao službu kuhara i usput studirao slikanje na platnu kod somborskog slikara umjetnika Lajče Stainera. Od godine 1937. do 1939. boravi u karmelićanskom samostanu u Wadovicama u Poljskoj i ondje slika veliku oltarnu sliku - ulje na platnu - za tamošnju karmelićansku crkvu.

Po povratku iz Poljske brat Anđelko u somborskom samostanu vrši službu kuhara i slika slike uljem na platnu, različitih dimenzija za somborski samostan. Te slike se

nalaze u sakristiji, u samostanskoj blagovaonici i po hodnicima samostana, kao i u koru.

Godine 1960. premješten je u Zagreb-Remete, gdje do 1974. godine obavlja službu kuhara. Pomalo je i ondje slikao, ali su ti radovi manjih dimenzija.

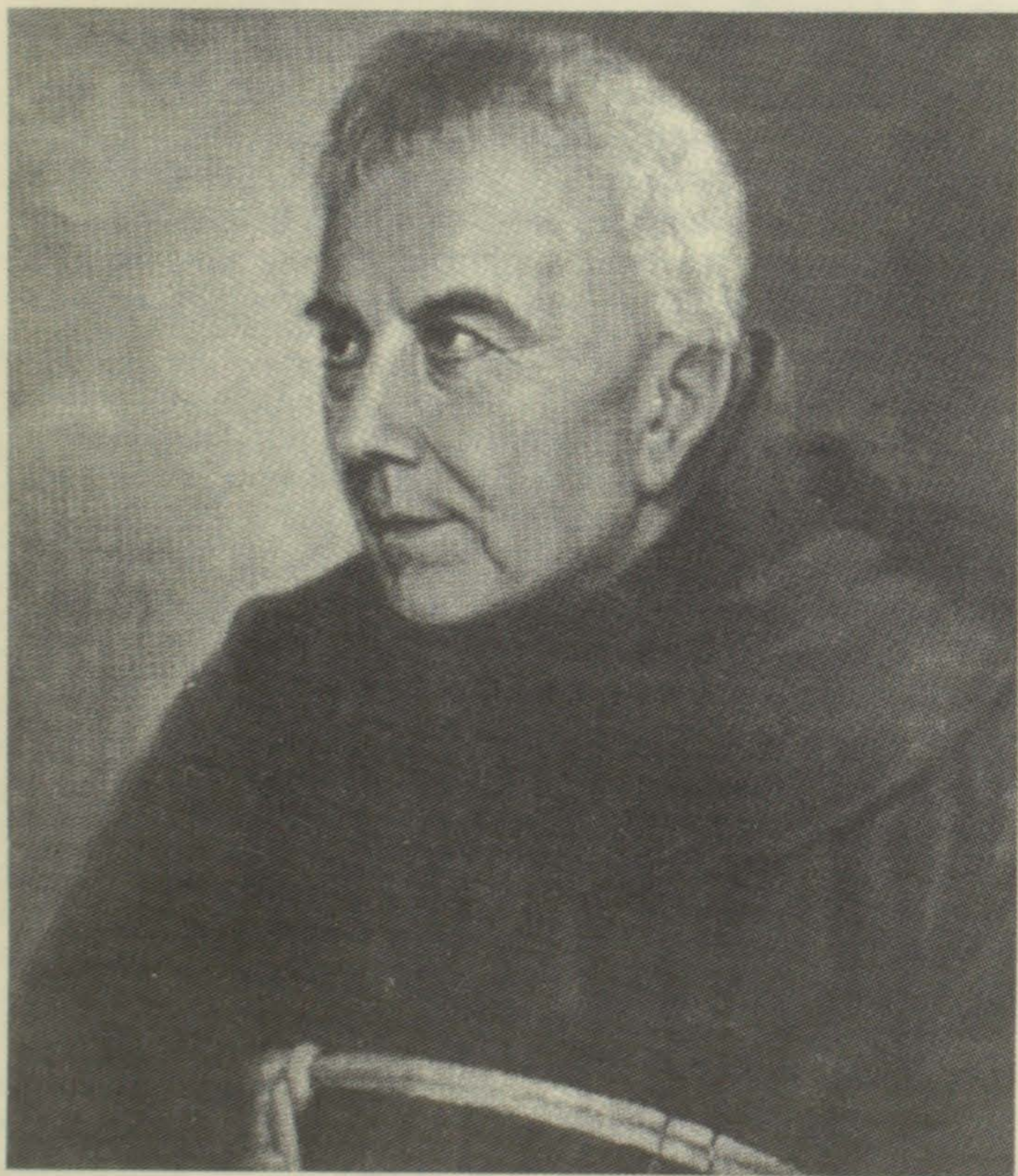
Godine 1974. godine ponovno dolazi u Sombor gdje do danas vrši službu sakristana. Prije 10 godina proslavio je svoj zlatni jubilej Zavjeta na vrlo svečani način u samostanskoj crkvi, uz prisutnost subraće hrvatske karmelićanske provincije, kao i subraće iz susjedne mađarske karmelićanske provincije.

Na svetkovinu Krista Kralja, 26. studenoga 1989. godine, brat Anđelko proslavio je svoju 60. godišnjicu redovničkih zavjeta u krugu svoje subraće, o Provincijala i rodbine. Svečana Misa bila je u 10,30 sati, pod kojom je obnovio svoje redovničke Zavjete na ruke o. Provincijala.

Brat Anđelko navršio je punih 80 godina života, i još se uvijek osjeća dobro, premda mu koji puta srce "zaškripi". Svoju službu sakristana obavlja još uvijek. Prigodom 60. godišnjice redovničkih Zavjeta njegova subraća karmelićani žele mu i ovoga puta izraziti zahvalnost za tolike godine služenja u kuhinji, a najviše mu zahvaljujemo za njegove divne slike koje rese naš samostan. Neke od njih bile su na izložbi u Subotici, prigodom proslave 300. godišnjice dolaska Hrvata u Bačku, kada je priređena vrijedna izložba domaćih sinova slikara Hrvata Bunjevaca i Sokaca. Mi se divimo njegovim radovima, a na stručnjacima je zadaća da ocijene vrijednost tih slika, različitih dimenzija i sadržaja.

Hvala bratu Anđelku i Bog ga poživio još dugo godina!

O. Mato Miloš, OCD, Prior

O. ANTE ANTIĆ U SUBOTICI

U radu Vicepostulature za proglašenje blaženim i svetim Sl. B. Ante Antića, među ostalim aktivnostima, često se organiziraju tako zvani "Antićevi dani" po raznim mjestima naše domovine i u inozemstvu.

U nedjelju, dne 5. studenoga 1989. godine, dogodio se jedan takav "Antićev dan" i u sjeveroistočnom kutu naše zemlje, u starom "Teresiopolisu". Subotica se nalazi iznad 46 sje-

verne paralele blizu granice Mađarske. Taj ravničarski grad, okružen plodnim vinogradima i voćnjacima, dominira nad zlatom zatalasanim žitnim poljima, koja su razgraničena beskrajnim njivama kukuruza i ponegdje okićena bijelim salašima...

Posredovanjem sestara "Naše Gospe" i velikim zauzimanjem o. Andrije Matića gvardijana i njegove subraće franjevac, ovaj "Antićev dan" se odvijao u franjevačkom samostanu i u crkvi sv. Mihaela arkandela, koju vjerni puk rado naziva "Stara crkva". Nije ni čudo, kad je nastala još u davna turska vremena od KAPELE što je bila smještena u prizemlju vojničke tvrđave zvane "Kaštela". Tijekom vremena proširivana je i prezidivana dok nije dobila današnji impozantan izgled sa dva masivna tornja.

Za Subotičane ona je "stara" i kad se usporedi sa tzv. "velikom crkvom" sv. Terezije, današnjom Katedralom, koja je građena dosta kasnije, premda je i ta već prije dvadesetak godina slavila svoju 200-godišnjicu.

Uz tu dragu franjevačku crkvu nalazi se KAPELA "CRNE GOSPE" koja se ovdje časti već više od dva stoljeća. U sklopu samostana i crkve uređena je i vjeronaučna dvorana za mlade.

Tri nabrojene prostorije bile su mjesto susretišta s o. A. Antićem prema planu i programu koji ovdje donosimo:

u 08,30 sati: SV. MISA i PROPOVIJED u crkvi,

u 16,00 sati: PREDAVANJE uz dijapozitive u dvorani,

u 17,30 sati: SV. MISA i PROPOVIJED u crkvi,

Cijeli dan: PRIGODNA IZLOŽBA o životu o. Ante Antića, i o radu Vicepostulature, u kapeli "CRNE GOSPE".

Sve je točke ovoga programa brižno i znalački vodio pošt. o. Stjepan Vučemilo, vicepostulator u postupku za beatifikaciju Sl. B. o. Ante Antića, koji je umro na glasu svetosti 1965. u Zagrebu.

"Antićev dan" najavljen je lijepim plakatima koji su razasani po gradskim i prigradskim župama. U rok priprave upala je samo jedna nedjelja: mogli smo se pribojavati da vijest neće stići do svih zainteresiranih. Međutim, o. Ante Antić je ipak okupio svoje. I svi koji su saznali i došli pratili su s velikim zanimanjem izlaganje Voditelja.

O. Stjepan nije propustio reći ni o procesu potrebnom za proglašavanje blaženih i svetih, ni o blagodati da imamo vlastite Svece. Morao je, na žalost spomenuti i činjenicu kako smo mi Hrvati siromašni u broju Blaženih i Svetih. No, naglasio je i to da taj manjak možemo ispraviti ako se svi složno zauzmemo kod Boga i utjecanjem Božjim Ugodnicima iz naše domovine.

Dobio se dojam da su svi sudionici odlazili zadovoljni sa onim što su čuli i doživjeli ovoga dana.

Publika je osobito aktivno pratila predavanje o. Stjepana u dvorani popraćeno s bezbroj dijapozitiva iz zemaljskog i posmrtnog života o. Antića koji nam je kroz te slike postao tako bliz i prisutan s onim svojim blaženim smiješkom i prodornim pogledom.

Iako smo se razišli s tako pozitivnim dojmovima, čini mi se da smo u svojoj nutринi zadržavali jedan uzdah: "Šteta što je dvorana bila pretijesna, pa su toliki ostali na hodniku prikraćeni u vizuelnom doživljaju; žao nam je što je vrijeme bilo ograničeno (samo sat i pol!), pa se nismo smjeli duže zadržati na onim prizorima koji bi nam imali toliko toga reći..."

Kod večernjeg programa na kraju Mise o. Gvardijan se zahvalio Vicepostulaturu što je došao i u naš grad, iako udaljen više od 400 kilometara od Zagreba, da nam omogući ovaj duhovni susret sa divnim likom o. Ante Antića.

O. Stjepan Vučemilo je sa svoje strane rekao HVALA svim organizatorima na čelu sa o. Andrijom, kao i svim sudionicima na pažnji kojom su pratili program današnje nedjelje.

Da bismo ponijeli i neki vidljivi znak sa ovog susreta, svi su mogli dobiti sličicu ili naljepnicu o. A. Antića, pa i koji primjerak Glasila DOA. Hvala!

Neka nam o. Antić ispisi milost da više ljubimo Isusa i Mariju, i da poput njega budemo dobri svima oko sebe!

Subotica, 8. 11. 1989.

S. Marija Anđelina

TAMBURICE U SUBOTIČKOJ KATEDRALI

Božić 1989.

Unatoč činjenici da je Božić 1989. bio na prvi radni dan u tjednu, ponoćke u katedrali bile su lijepo posjećene. U katedrali je vladalo lijepo raspoloženje već na sv. misi u 11 sati. Bio je lijepi broj djece. Već pred kraj prve ponoćke katedrala se napunila do posljednjeg mjesta. Trebalo je puno vremena da jedni izidu, a drugi da uđu. Druga je ponoćka okupila još više svijeta nego prva.

Na drugoj ponoćki, kako je bilo najavljeno, uz orgulje i Katedralni zbor "Albe Vidaković" nastupili su i tamburaši. Diskretni i nježni zvuci tamburica mješali su se s glasom orgulja i oduševljenim pjevanjem mnoštva. A tamburice su bile u rukama djevojčica i dječaka, u rukama djevojaka i mladića. S kakvim su veseljem i kako su marljivo učili za svoj božićni nastup! A vjernici u katedrali, i ne samo oni, nego i naši sugrađani koji vole tradiciju i naše blagdane, doživjeli su tamburice i ovu ponoćku kao svoju, kao narodnu ponoćku. Božićnom raspoloženju doprinijeli su naši najmlađi, tako su nam pružili dragi božićni dar: dar svojih prstiju, svojih žica, a prije svega svoga srca! Nije ni čudo što ih toliko volimo! I sveta pričest je na katedralnoj ponoćki bila dostojanstvena. I upravo dok se svečano pristupalo svetoj pričesti, umukle su orgulje, zanijemili glasovi, da sve prepuste tamburicama. Tamburaši su zasvirali najrašireniju pjesmu svijeta. Svirali su "Tihu noć". U izvedbi Subotičkog tamburaškog orkestra smo čuli jesenas Schubertovu Ave Mariju u gradskoj vijećnici, ali ih je tamo bilo više. Tom je izvedbom ravnao vrstan dirigent, a na ponoćki, odsviraše majstorski "Tihu noć". Dugo su još u božićnoj noći, dugo poslije ponoćke uz orgulje svirale tamburice. A raspoloženje je bilo raspoloženje oduševljenih! Od mnogih se čulo da im je ta ponoćka najljepša ponoćka doživljena u Subotici.

Silvestrovo 1989.

Kako na sam Božić mnoge djevojčice i dječaci nisu mogli doći u crkvu, dječja božićna misa se slavila na posljednji dan godine u 9 sati. Bila je to prilika da svi okupljeni u katedrali čuju imena naših prvopričesnika. Ali je to bila i prilika da zajedno proslavimo i svetkovinu svete Obitelji. I na toj su svetoj misi svirala djeca tamburaši. Svetu misu je služio g. Andrija Anišić, a župnik Beretić je spomenuo višestruku radost što živimo u obitelji, radost što smo Božji sinovi i kćeri, radost što smo doživjeli još jednu staru godinu, ali i radost što se tamburica čuje i pod svodovima naše katedrale. Tamburica dira u srce. Kad zasniva u crkvi, postiže dva efekta: razveseljuje nas, ali nas i poziva, da svoje srce, svoj život, darujemo Bogu. Na kraju župnik je prvopričesnicima zaželio dobru i temeljitu pripravu za Prvu Svetu Pričest, a tamburašima puno uspjeha u predstojećoj godini!

Nova godina 1990.

Ohrabreni oduševljenjem naroda i potaknuti svojom ljubavlju prema glazbi, na prvi dan nove godine zaboraviše i djeca i mladi da su prijašnju noć probdijeli uz svirku, pjesmu i ples. Opet su svirali tamburaši. Katedrala, koja je inače na Novu godinu puna naroda, ove godine se napunila kao na ponoćku. Ponovo božićno raspoloženje. Pjeva se još svečanije nego na ponoćki. Navikao narod na ljepotu. Sraslo je i pjevanje i tamburice i orgulje - sve u jednu proslavu božićnog otajstva. I poslije velike mise dugo su stajali vjernici pred katedralom. Među svima se ističu ponosni roditelji mla-

dih tamburaša. Svirali su po gradovima i selima, svirali po dalekim zemljama, a doživjeli su da zasniraju i u subotičkoj katedrali. Među onima koji su najponosniji ističu se mladi vjernici subotičke župe Isusova uskrsnuća. Njih je najviše, oni najvjernije čuvaju tamburice i njeguju lijepu narodnu glazbu. No nisu manje ponosni ni najmlađi župljani i vjeroučenici katedralne župe i oni su uzdanica subotičkih tamburaša. Jedan je dječak u svojoj kući prvi ustao. Sve probudio, jer ima nastup u subotičkoj katedrali. Zaželimo ovakvu revnost svima, kad polazimo na nedjeljnu svetu misu!

Antunovićevo 1990.

Veliki narodni preporoditelj bunjevačkih i šokačkih Hrvata Ivan Antunović umro je u Kalači 13. siječnja 1888. godine. Od kada je u subotičkoj katedrali otkrivena spomenploča njemu u čast, svake godine se u nedjelju koja je najbliža obljetnici njegove smrti svečanom svetom misom Subotičani spomenu svoga preporoditelja. Tako je bilo i 7. siječnja 1990. navečer u 17.30. Bila je ujedno i nedjelja krštenja Gospodinova, posljednji dan božićnog vremena. Katedralni zbor Albe Vidaković je za tu prigodu pripremio nekoliko glazbenih točaka kao ispraćaj Božića. Čuli smo Dudaša u C duru O. Fortunata Pintarića iz prošlog stoljeća, pjevači su izveli tri božićne pjesme iz Bačke uz pratnju flaute i orgulja; allegro Leonarda Vincija s početka 16. stoljeća dočarale su nam dvije flaute. Transeamus usque Betlehem Josepha Schnabela izveo je mješoviti zbor uz pratnju orgulja. Tamburaši su nastupili da nam još jednom odsviraju "Tihu noć" Franza Grubera iz 19. stoljeća. Napose je bilo lijepo čuti koral J. S. Bacha pod naslovom Ach, mein hertzliebtes Jesulein! Na najljepši način je tako i ove godine obilježena obljetnica Antunovićeve smrti. A štovatelji Antunovićeve su se u velikom broju okupili u katedrali. Mnogi su došli i zato da čuju tamburice, mnogi zato da čuju one božićne pjesme za koje nije bilo vremena u tako kratkom liturgijskom vremenu.

U 18. sati započela je sveta misa koju je služio prečasni gospodin Bela Štantić, generalni vikar subotičke biskupije. Na oltaru je bio i đakon iz Male Bosne, g. Josip Kujundžić. Prigodnu propovijed je održao tavankutski župnik g. Antun Gabrić, koji je oživio uspomenu na Ivana Antunovića, predstavivši velikog crkvenog dostojanstvenika kao dobrotvora, kulturnog i narodnog djelatnika, kao dobrog svećenika i velikog sina bačkih Bunjevaca. Pod svetom misom su tamburaši još jednom doprinijeli božićnoj radosti brojnih vjernika. Te nedjelje su raspjevali narod u katedrali. Pjevalo je i staro i mlado. I na božićnom koncertu i na spomen-misi Ivana Antunovića bilo je puno vjernog naroda. Na koncu svete mise župnik Beretić je zahvalio i misniku i propovjedniku, pjevačima i tamburašima, a napose zborovodi s. Mirjam Pandžić, koja je spremno prihvatila inicijativu mladih pjevača da organizira božićni koncert.

Tako je Božić izgledao izvana. A Božić je blagdan srca i nutrine. "Naše srce još želi Boga očaravajućom ali donekle slijepom željom koja više ne zna nepogrešivo prepoznati svoj predmet. Jedan će Boga tražiti u samoći, drugi u akciji, treći u umjetnosti, u ljubavi ili u bitkama". Vjerujemo da su mnogi Subotičani i ovog Božića utažili želju svoga srca: jedni u samoći, drugi na poslu; mogli su ga susresti i u umjetnosti orguljaške, vokalne, ali i tamburaške glazbe. Vjerujemo da je po Božiću više ljubavi, vjerujemo da će naša bitka protiv zla u vlastitom srcu donijeti najveće bogatstvo: prisutnost Boga koji nam se predstavio kao LJUBAV!

STJEPAN BERETIĆ

DOŠAŠĆE I BOŽIĆNO VRIJEME U ŽUPI ISUSOVA USKRSNUCA

Kod Hrvata u Bačkoj inkulturacija Evanđelja najbolje se ostvaruje u adventskom i božićnom vremenu. Tu se misli na predbožićno vrijeme, počevši od svetkovine Bezgrešnog začeća Bl. Djevice Marije, što se pučki naziva "Prvo čelo Božića", preko nedjelje kršćanskih majki - MATERICE -, te nedjelje koja je neposredno pred Božić, a posvećena je OČEVIMA. Tek po svemu tome Božić dobiva puni sadržaj i ljepotu. Nitko nije zaobiđen. Po činjenici da je Bog svog Sina poslao k nama po obitelji, obični ljudi su doživjeli da je time svaka, a posebno kršćanska majka počašćena. Isto tako i svaki otac. Tako je nastala pradávná tradicija čestitanja MATERICA majkama i ženama. Svi svima čestitaju. Svi odgovaraju: Vi živi i zdravi bili! Djeca (mala) trče ulicom, obilaze svoje rođakinje, komšinice, a svi ostali odlaze svečano obučeni u crkvu i mole za svoje majke, nose im cvijeće na grob i zahvaljuju za majčinske žrtve. Majke tada darivaju djecu jabukama, orasima, maramicama, novcem i slatkišima. Slično je i slijedeće nedjelje kada se svi okrećemo svojim očevima i muževima. Lijepo je vidjeti kretanje ljudi ulicama kako svečano opremljeni, vode djecu, ili se vraćaju s čestitanja.

Sve je ovo bitno vezano uz svetkovinu Božića. Uvijek je prva nedjelja ispred Božića posvećena očevima, a druga majkama, neovisno od datuma.

Polako se ovo veselje prenijelo i u crkvu. U većini crkava čestitaju se javno materice i oci. U nekim župama se organizirano čestita s djecom uz kakvu pjesmu, recitaciju i sl. Ima nekih župa gdje se priređuju čitavi programi u poslijepodnevnim satima.

U našoj župi Isusova Uskrsnuća ovog došašća čestitali smo i majkama i očevima uz maksimalnu zauzetost djece i mladih pod ravnanjem ss. Tarzicije i Bernardice. Na ove dane majke i očevi čitaju čitanja, molitve vjernika i prinose darove. Za te dane svi se nastoje ispovjediti i pričestiti. Djeca predaju svoja "pisamca" u kojima pojedinačno čestitaju roditeljima i više se za njih mole. Ove godine smo primjenili novu praksu: na sredini crkve stavimo košare, u koje svaka žena stavlja jabuke, koje se s drugim misnim darovima prinose na oltar. Muževi su slijedeće nedjelje donijeli lepinjice. Na kraju svete Mise svatko svojoj djeci podijeli donešene darove.

Tako se i u crkvi poštuje isti red koji postoji i kod kuće: majka, odnosno otac, daruje svoje čestitare. Bilo je lijepo vidjeti ponosne majke i očeve dok prinose svoje simbolične darove s kojima će obradovati svoju djecu u crkvi.

Vrnuhac zajedničkog veselja i slavlja je svakako Božić. Njega najsvečanije slavimo već ustaljenim programom. U program "dočeka malog Isusa" uključeni su: anđeli, zvijezde, mudraci, pastiri i obitelj, koja uvijek na kraju dolazi pred malog Isusa, Mariju i Josipa te u ime svih prisutnih moli.

Kako se može predstaviti, ti su dani veoma dinamični i do maksimuma opterećeni za one koji ih pripremaju. Zato je ovo ujedno prigoda zahvaliti svim našim i drugim sličnim aktivistima koji znaju dati sebe da bude proslavljen Bog. Kad još tu dodamo da su naši mladi tamburaši svojim milim zvucima predvodili božićne pjesme, onda je slavlje dostiglo vrhunac.

MI

RASPJEVANA PONOĆNICA U NOVOM SADU

Blagdan Kristova rođenja je dan koji sigurno svi najviše iščekujemo. Božić nije Božić bez ponoćke. Kod nas je to bio poseban oblik zajedništva, jer je bio prisutan veliki broj mladih pravoslavaca. Mnogi dolaze iz radoznalosti, a neki potaknuti andeoskom porukom iz Betlehema koja na sve strane svijeta poručuje: "Slava Bogu na visini, a na zemlji mir ljudima dobre volje!"

Da bi to zajedništvo zaista bilo što veće, pozvani su članovi pjevačkog zbora Saborne crkve, koji su se rado odazvali. Oni su pjevali između dvije ponoćnice i tako nam uveličali blagdansko raspoloženje.

Iako je nešto manji broj negoli ranijih godina sudjelovao na ponoćnici, nije bio umanjen sjaj i veličina Isusova Rođendana. Svečanu sv. Misu predvodio je župnik Blaško Dekanj, a pored njega su bili vč. Miroslav Orčić i vč. Ante Kopilović. Prigodnu homiliju održao je župnik. Uz prisjećanje na povijesnog Isusa i njegovo rođenje, govorio je i o značenju Božića za svakoga od nas osobno. Poručio je onim mladima koji su izgubili smisao života da ih Novorođenče iz Betlehema poziva na povratak k Bogu, kako bi našli mir u božićnoj noći.

Po završetku smo se razišli obogaćeni međusobnim zajedništvom i zajedništvom s Bogom. Vratili smo se u svoje obitelji dobivši nove snage za dalji svakodnevni život.

Darko Perković

VIJESTI IZ TAVANKUTA

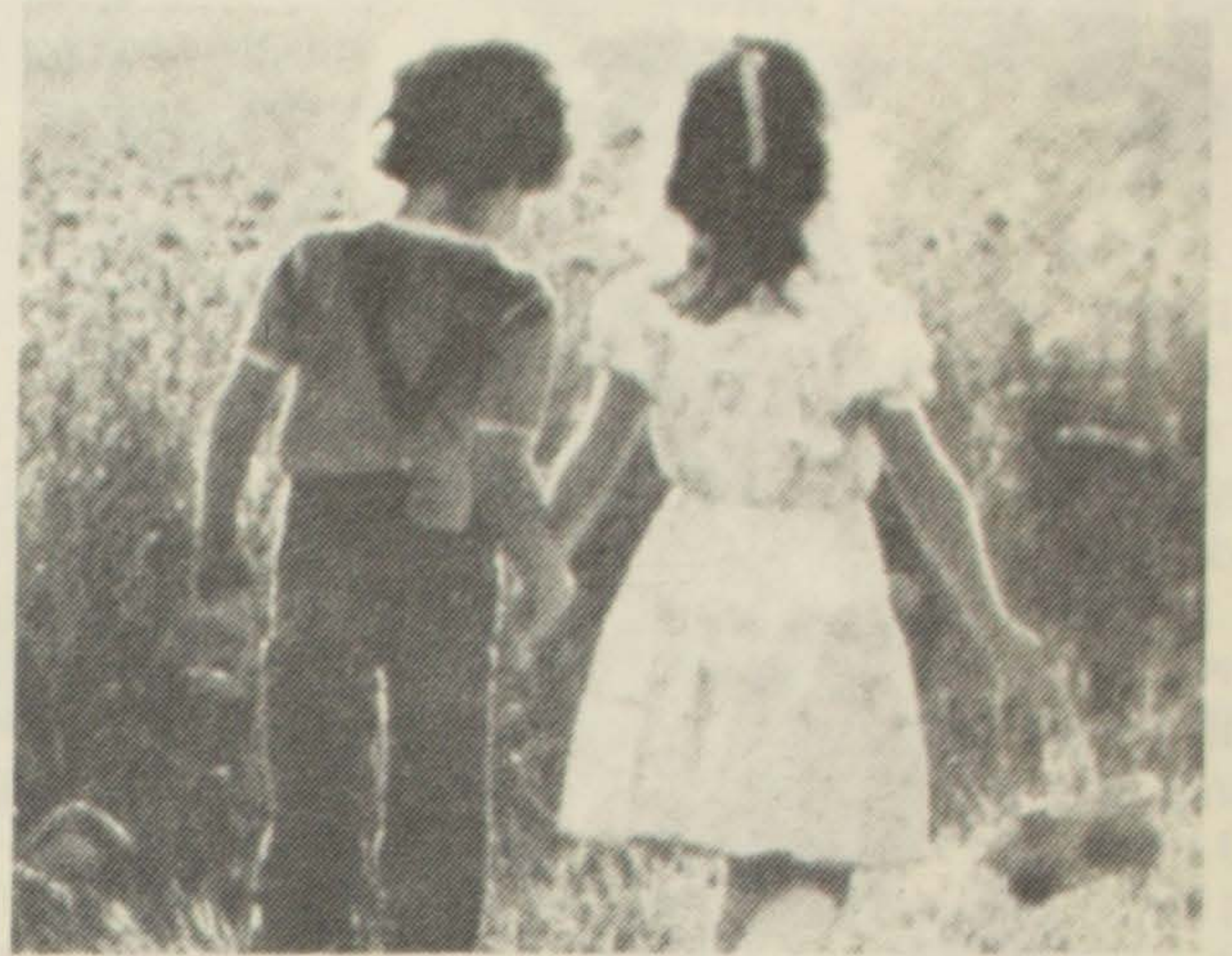
Mi vjernici Tavankuta smo Hrvati-Bunjevci. Naši narodni i vjerski običaji su veoma lijepi i znakoviti. Osobito oni u božićno vrijeme. Evo, da vam opišemo redom kako smo ih mi vjeroučenici sa našom vjeroučiteljicom s. Beatom proslavili. Na treću nedjelju adventa je Majčin dan. Mi to zovemo Materice. Slave se u crkvi i u obiteljskom krugu. I mi vjeroučenici smo našim majkama pripremili bogat program, koji smo izveli u našoj dvorani dan prije Materice. Na programu je bio jedan ozbiljni igrokaz: "Majčina ljubav jača od smrti", skečevi, solo recitacije i zorno pjevanje našeg malog zbora, koji se zove "Raspjevane zvijezdice". Najveći aplauz brojne publike izmamila je četvorogodišnja Svjetlana svojom recitacijom: "Na nebu hiljade zvijezdica".

Na četvrtu nedjelju došašća je Dan očeva ili Oci. Za naše drage očeve spremili smo kratki program koji smo izveli poslije velike mise. Koliko smo čuli iz komentara, njih je najviše razveselila pjesma "Moj je tata osvanuće", koju je skladno izveo naš zbor.

Radost Božića najviše smo doživjeli na samoj ponoćnici. Tada smo pred punom crkvom izveli recital: "NOĆ JE"; koji se sastojao od prigodnog božićnog teksta, pjesama i recitacija. Na kraju smo svima zaželjeli SRETAN BOŽIĆ!

Kako vidite, mladi Bunjevci iz Tavankuta za Božić su bili jako zaposleni. Sestra Beata se ponosi njima i ne štedi pohvale, jer su i pored zauzetosti u školi redovito i rado dolazili na probe. A i svoje kršćanske dužnosti revno vrše. Sv. ispovijedi i pričesti pristupaju redovito.

vjeroučenici od I.-VIII. razreda sa s. Beatom

PAŽNJA ČITAOCIMA ISPRAVKA POGREŠAKA U "SUBOTIČKOJ DANICI" ZA 1990.

Prilikom slaganja teksta za kalendar "Subotička Danica" za 1990. god. došlo je više manjih tiskarskih pogrešaka i molimo čitaoce da to ne zamjere.

Međutim, upozoravamo cijenjene čitaoce na četiri veće pogreške koje treba ispraviti, jer mijenjaju smisao rečenice.

U Kronici, u članku "Godina biskupa Ivana Antunovića" (81. str. u sredini) rečenica treba da glasi: Imenovan je naslovnim biskupom bosonskim (prema jednom gradu u Arabiji).

U istom članku (81. str. u sredini) rečenica treba da glasi: Pod uredništvom I. Antunovića pojavile su se u Kaloči 19. ožujka 1870. god. prve naše novine pod naslovom "Bunjevačke i šokačke novine" na četiri stranice srednjeg formata. Od trećeg broja imale su književni dodatak "Nadometak", a kasnije je to "Bunjevačka i šokačka vila".

U istom članku (81. str. dolje) rečenica treba da glasi: Najveće djelo I. Antunovića je "Bog s čovikom na zemlji" (Vac, 1878. VI+766+8 str. velikog formata). Ova knjiga ima četiri dijela. U prvom i drugom dijelu autor je prikazao Stari i Novi zavjet, a u trećem i četvrtom dijelu prikazana je povijest, djelovanje i nauka Katoličke crkve.

U Zborniku "Subotičke Danice" za 1990. god. u članku Biskup Nikola Milašin (1736-1811.) (133-136. str.) pogreškom je izostalo ime autora članka. Taj članak je napisao Stjepan Beretić, župnik sv. Terezije u Subotici.

Molimo cijenjene čitaoce da uvažavaju ove isprike.

Uredništvo

OBAVIJEST

Na drugom programu TV Zagreb-a u utorak 20. ožujka 1990. godine navečer u 21,30 sati bit će polsatna emisija o bačkim Hrvatima. Obaviještavamo čitatelja da svakako pogledaju ovu vrijednu emisiju koja je nedavno snimljena.

MOLITVOM DO JEDINSTVA

U ovim teškim danima, kada se nejedinstvo i razdor osjeća na svakom koraku, molitvena akcija za jedinstvo kršćana ima posebno značenje. Molitva zbližuje jer je Isus vez jedinstva, prema svom obećanju: "Gdje su dvojice ili troje sabrani u moje ime, ondje sam i ja među njima". Vođeni tim mislima i željom Isusova srca "da svi budu jedno", subotički vjernici različitih kršćanskih zajednica i ove godine su se okupljali na molitvu za jedinstvo.

Tema ovogodišnje Molitvene osmine bila je: **IZGRADIVANJE ZAJEDNIŠTVA U JEDNOM TIJELU KRISTOVU**. Teme, pak, pojedinih dana uzete su iz 17. poglavlja Ivanovog evanđelja.

Molitveni susreti su održavani u subotičkim crkvama, po ustaljenom redoslijedu. A već par godina je običaj da se svi okupe u jednoj nekatoličkoj kršćanskoj crkvi. Tako su se 21. siječnja vjernici različitih kršćanskih Crkava okupili na molitvu za jedinstvo u pravoslavnoj crkvi u Subotici. Vrijedno je spomenuti da je tom zgodom okupljenim vjernicima propovijedao katolički svećenik, preč. g. Andrija Kopilović, župnik subotičke župe Marije Majke Crkve.

Kao i obično, završetak molitvene osmine bio je na blagdan Obraćanja sv. Pavla u subotičkoj katedrali-bazilici. Svečanu euharistiju predvodio je subotički biskup Ivan Péntzes, koji je i propovijedao okupljenim vjernicima. U ovoj Euharistiji molitvu vjernika svečano je pjevao zbor Pravoslavne Crkve, predvođen svojim parosima.

Neka Gospodin svojom milošću blagoslovi ovu molitvenu akciju, da bi kršćani, u ovim teškim vremenima raznih svada i razdora, svjedočili svojom slogom i ljubavlju da Kristovo evanđelje daje rješenje svih sukoba.

A.A.

NOVI SAD

U okviru molitvene osmine za jedinstvo kršćana, održana je ova pobožnost i u novosadskoj župnoj crkvi Imena Marijina. U pobožnosti su sudjelovali i predstavnici drugih vjerskih zajednica.

Pravoslavna Crkva, koju je predvodio g. Miloš Vesin, sekretar Bačke eparhije, pročitao je odlomak iz sv. Pisma i na temu zajedništva izrekao poticajne riječi vjernicima i otpjevao "OČE NAŠ" na staroslavenskom jeziku. Reformatska Crkva predvođena je od g. Botoš Eleméra, pastora ove zajednice. On je pročitao odlomak iz sv. Pisma, te sadržajnom propovijedi obratio se vjernicima. U ovoj pobožnosti je sudjelovao i preč. g. Roman Miz, paroh grkokatoličke župe u Novom Sadu, koji je pročitao nedjeljno evanđelje na staroslavenskom jeziku i održao propovijed.

Blaško Dekanj, župnik, predvodio je ovu pobožnost, organizirao ovaj susret i propovijedao je hrvatski i mađarski. Sudjelovali su i duhovni pomoćnici g. Bennarik Ferenc i g. Miroslav Orčić.

Vjernici su u lijepom broju sudjelovali u ovoj pobožnosti i duboko doživljavali ekumenski značaj kao izraz ekumenske prisutnosti u ovom gradu.

Blaško Dekanj, župnik

KRŠĆANSKA TRIBINA

Niz godina u Subotici se svakog trećeg ponedjeljka u mjesecu održava kršćanska tribina za odrasle. Ovoga puta predavač je bio o. Emanuel Hoško, gvardijan sa Trsata. Tema tribine je bila: **RIJEČ I PRIMJER - JEZIK I KULTURA U PRENOŠENJU VJERE**.

Čovjek koristi svoj govor kao glavno sredstvo komuniciranja. Primjer vlastita života snažno djeluje na druge ljude. Jezik je činilac po kom nekoga prepoznamo i razumijemo njegovu poruku, a kultura je graditelj osobnosti onoga čovjeka koji nam želi nešto prenijeti. Predavač je nastojao slušateljima približiti vrijednost kulture čovjeka i kako kultura u kršćanstvu ima značajnu ulogu. Vjera nije privatna stvar, ako što je to formulirano u službenom ustavu naše zemlje, nego je ona javna, ali se ne izjednačuje s politikom ili ekonomijom. Kršćanska vjera ne može postojati bez Crkve koja je sakrament našega spasenja. Vjera je čisti dar Božji pojedincu, ona se ne dijeli. Crkva je ona koja osobi pomaže da se preporada i raste u vjeri riječju i primjerom, jezikom i kulturom. Čovjeku je dato na raspolaganje da se slobodno opredjeli za pojedine vrijednosti koje mu se nude. On je moralno biće i mora se slobodno i osobno opredjeliti za ili protiv. Poslan je da u svijetu u kojem živi svjedoči za istinu.

Jezik je integralni nosilac kulture jednog naroda. Sa njim čovjek i zajednica saopćava sebe. Njim se izriče sva kultura.

Ovo su bile temeljne misli koje je predavač sažeto iznio prisutnima. Nakon sadržajnog predavanja uslijedila je plodna diskusija.

B. Jegić

KONCERT SUBOTIČKOG TAMBURAŠKOG ORKESTRA U ZAGREBU

U subotu 27. siječnja zagrebačkoj publici su se prvi put predstavili Subotički tamburaši. Koncert je održan u maloj dvorani "Vatroslav Lisinski", koja je bila ispunjena mladim Zagrebčanima; također je zamijećen lijepi broj bačkih Hrvata koji žive ili studiraju u Zagrebu. Bilo je prisutno Subotičana koji su za ovu priliku došli u bijeli Zagreb.

Program se sastojao od petnaest točaka. Treba spomenuti fantastično izvođenje Schubertove "Ave Marie" u kojoj je Vesna Kopunović pokazala čari tamburice.

Nije potrebno mnogo govoriti o Subotičkim tamburašima, jer ih svi već dobro poznajemo i brižno pratimo njihov rad i uspjehe. Trebalo ih je predstaviti Zagrebu javnim izvođenjem. Sami su se predstavili u najljepšem svjetlu. Pokazali su svoje glazbeno umijeće i da njihov instrumenat nema granica - tambura može sve.

Slaba točka ovog nastupa bilo je "vašarsko predstavljanje" od strane voditelja programa. Za ovakvo umjetničko izvođenje trebalo je i umjetničko predstavljanje Orkestra. Žao nam je zbog ovog propusta kojega je publika očigledno zamjetila, ali je pored tog nedostatka zaslužnim aplauzom nagradila mlade svirače.

Dirigent Zoran Mulić i umjetnički rukovodilac Orkestra Stipan Jaramazović sjajno su predstavili Zagrebu mogućnosti zlatne tamburice.

Program je u cjelini bio sjajan i publika ga je s oduševljenjem primila. Na kraju je, poslije dugog pljeska, ponovljeno "Bunjevačko kolo".

Mnogi su, izlazeći iz dvorane, govorili da su sretni što su čuli ovaj program i divili se čarima tambure, koja - kada je u rukama vrsnih umjetnika kao što su Subotički tamburaši - kao da ima dušu.

Lijepo nam je bilo jer smo osjetili da smo u Zagrebu uvijek primljeni otvorena srca, srca koje cijeni umjetnost svojih sunarodnjaka iz Bačke.

Marija Vojnić Hajduk

DAROVATELJI ZA FOND BISKUPA IVANA ANTUNOVIĆA

(od 12. prosinca do 05. veljače)

Msgr. Franjo Vujković	95
Grgo i Ana Ivanković, Sombor	100
Andrija Đaković	80
Lajčo Perušić	50
Božena Vučević	50
Obitelj P.	50
Joza Pašić, Zagreb	500
Srećko Majić	150
S. Beata Milašin	200
N.N. Trsat	350
Anonymus Historicus	300
Franjo Lulić	85
Pero Ostrogonac	250
Bela Stantić	50
Antun Gabrić	100
Branko i Nevenka Vaci	100

HVALA VAM !

POZIV

FOND BISKUPA IVANA ANTUNOVIĆA

19. studenog 1988. godine na završetku Znanstvenog skupa o životu i radu biskupa Ivana Antunovića, na prijedlog Mons. Franje Vujkovića, katedralnog župnika u miru, osnovan je "FOND BISKUPA IVANA ANTUNOVIĆA" za izdavačku djelatnost na hrvatskom jeziku u Bačkoj.

Svaki dobronamjernik, koji želi poduprijeti ovu plemenitu akciju, može svoj prilog osobno uručiti blagajni uredništva "Bačkog klasja":

ANDRIJI ANIŠIĆU
24000 Subotica
Trg žrtava fašizma 19

Na istu adresu prilog se može poslati poštanskom uputnicom. Dar se može ostaviti na bilo kojem župnom uredu uz napomenu da je to za Fond biskupa Ivana Antunovića.

Hvala za razumijevanje i podršku, kao bi i na ovaj način oživjelo među nama evangelizacijsko i preporoditeljsko djelo našeg velikog biskupa Ivana Antunovića.

Uredništvo

BOŽIĆ U SREDSTVIMA KOMUNICIRANJA U VOJVODINI 1989.

Prema pisanju mađarskog katoličkog časopisa "Hitelet" 1-'90. Božić je u sredstvima informiranja ovako proslavljen: "U znaku najnovijih pozitivnih promjena, vjernici su mogli čuti glas svojih natpastira. Mons. János Péntzes, bački biskup, priopćio je u svom intervjuu "Magyar Szó-u" da treba poštovati slobodu savjesti, jedni drugima, a časopis "7 nap" donio je njegovu cijelu Božićnu poruku... Banatski biskup Mons. Huszvár László na valovima novosadskog radija govorio je vjernicima na sam Božić prije podne... Toga dana u okviru jutarnjeg radio-programa odjeknulo je razlaganje Dr. Harmath Károly-a o Božjoj prisutnosti u povijesti.

20-21- prosinca u noći biskup Huszvár sa predsjednikom Pokrajinske omladinske organizacije Zombori Imre-om odgovarao je na pitanja slušalaca postavljena putem telefona. U zoru 24. prosinca p. Harmath, novosadski gvardijan, govorio je o blagdanu rođenja Gospodinova. U božićnim željama sjetio se je trpeće braće u Erdelju (Rumunjskoj) koji su proživljavali teške dane. U zoru 27. prosinca isti je predstavio slušateljima "Katolikus kincses kalendarij" (Katolički pučki kalendar na mađarskom jeziku koji izdaje: "Kršćanska sadašnjost - Agape" u Novom Sadu.) Str. 13 i 14.

Hrvatski katolički vjernici nisu čuli niti slova na radiju niti u dnevnom tisku. Televizija je jedino prenijela Papinu Božićnu čestitku 25. prosinca u podne. Kakova je to pravednost i ravnopravnost u vlastitoj domovini?!

"Bdijući"

PRVI MAKEDONAC KATOLIK DOKTOR NAUKA

O. Kiril Stojanov je 21. studenog prošle godine na Papinskom institutu u Rimu obranio svoju doktorsku radnju. Novi doktor je svećenik križevačke grkokatoličke eparhije. Tema doktorske radnje je bila: "Povijesno-pravni razvoj Katoličke Crkve bizantsko-slavenskog obreda u Makedoniji." Mladi doktor je svoju tezu napisao na hrvatskom jeziku i slavno je obranio. On je prvi Makedonac katolik doktor nauka, a i njegova radnja je prva zaokružena radnja o pokretu sjedinjenja pravoslavnih Makedonaca sa Rimom, koji je započeo 1859. godine u Kukušu (danas u Grčkoj). Potomci tih katolika istočnog obreda, koji su kroz stotrideset godina prošli nekoliko svojih kalvarija, žive u nekoliko vjerski živih župa na jugoistoku Makedonije u oko-

lici Strumice i Gevgelije. Iz jedne od tih župa potječe i mladi doktor. Rođen je 1959. godine, a dio svojih srednjoškolskih studija završio je u našem sjemeništu "Paulinum" u Subotici. Čestitamo mladom doktoru i njegovoj eparhiji, osobito njezinom makedonskom dijelu.

N. N.

OTVORENO PISMO KATOLIČKIH HRVATA IZ BAČKE POVODOM BOŽIĆNE TV-ČESTITKE

Skupina katoličkih Hrvata iz Bačke poslala je pismo Draganu Dragojloviću, predsjedniku republičke komisije za odnose s vjerskim zajednicama SR Srbije, povodom njegova nastupa 6. siječnja na prvom programu TV Beograd. Donosimo samo neke dijelove pisma:

"Poštovani g. Dragojloviću! Ostali smo šokirani Vašom Božićnom čestitkom pravolsavnim vjernicima koju smo čuli na TV Beogradu. Šokirala nas je Vaša izjava da u Srbiji uz pravolsavne vjernike ima još nešto vjernika katolika Mađara te nešto malo katolika Albanaca na Kosovu. Zar tako? Odake Vam ti podaci? A što je sa oko 150 tisuća katolika Hrvata u Srbiji? Zar oni ne postoje? Ili možda Vojvodina više ne pripada Srbiji? Ili se u novoj pravnoj srpskoj državi oni ne računaju? A što je sa katolicima Nijemcima i Slovancima u Srbiji? Zar je njihov broj baš tako neznatan da ni spomena nisu vrijedni.

Zbunjeni smo, uvrijeđeni i uplašeni. A podsjećamo Vas, Vi ste osobno bili na biskupskom redanju u biskupa Jánosa Péntzesa. Bili ste prisutni i u katedrali i kod stola za večerom. Niste li možda zapazili da je tada novi subotički biskup najprije svoj nastupni govor izgovorio hrvatskim jezikom? Što mislite zašto je to učinio? Zar samo forme radi? Ne, nego zato što je on biskup i vjernicima katolicima Hrvatima u Bačkoj. Dobro bi bilo da ovo ne zaboravljate kad pred tako širokim auditorijem govorite o katolicima u SR Srbiji. ...

Srdačno Vas pozdravljamo i molimo se za pravdu i uzajamnu ljubav i poštivanje svih u Srbiji. Sretna Vam Nova godina.

Tužni katolici Hrvati"

(Preuzeto iz "Glas koncila" br. 4. 1990., str. 12.)

Na adresu našega Uredništva primili smo pismo koje je jedna skupina mladih uputila glavnom i odgovornom uredniku Subotičkih novina, a u vezi sa pornografijom. To pismo objavljujemo u cijelosti i napominjemo da je jedan neznatan dio ovoga pisma objavljen i u Subotičkim novinama.

"PORNO BUM NA SUBOTIČKI NAČIN" = SUBOTIČKA SRAMOTA I ODRAZ NEKULTURE

Poštovani Uredniče !

Prolazeći gradom ovih dana opazili smo na jednom kiosku da je sprejom zaprskan onaj dio gdje je bio izložen pornografski časopis. To nas je potaklo da, ipak, reagiramo na članak u Subotičkim novinama od 8.XII. 1989. godine, objavljen na strani 12. pod naslovom "Porno bum na subotički način", autora E.B.

Ne slažemo se sa ovakvim načinom borbe protiv pornografije, ali nam je drago da ima još ljudi kojima, kao i nama, smeta izlaganje pornografskih slika na vidnijim dijelovima kioska. No, ujedno smatramo da bi naš grad bio puno ljepši kad bi svi "grafiti" sa divnih fasada naših zgrada prešli na kioske i oglasne ploče za kino predstave, da prekriju svu tu "golotinju"...

Protestiramo što je naša akcija protiv pornografije u Subotičkim novinama krivo prikazana. Kao prvo, pisma nisu donosili "dečaci između 15 i 17 godina" nego mi. A mi smo mladići i djevojke između 17 i 25 godina. Drugo, "papir sa odštampanom porukom" nismo ostavljali na pult kioska i odlazili, nego smo prodavačice molili za razgovor i zamolili ih da ne stavljaju novine s nepristojnim slikama na vidne strane kioska, uz obrazloženje da to vrijeđa ljudsko dostojanstvo i duboko ponižava tijelo muškarca i žene i tek poslije toga smo im predavali pismo s porukom (jedan njezin dio ste i vi u novinama citirali).

Za nas je pornografija pljuvanje po ljepoti ljudskog tijela. I pljuju po ljepoti ljudskog tijela svi oni koji snimaju erotske i porno filmove i videokazete, svi oni koji tiskaju erotske i pornografske časopise kao i svi oni koji iste prodaju, prikazuju, gledaju ili čitaju...

Ljudsko tijelo je divno i čudesno stvoreno, a pornografija ga degradira i komercijalizira. Pornografija sigurno nikoga nije potakla da poštuje, cijeni i divi se ljepoti ljudskog tijela, jer ona u čovjeku izaziva niske strasti i porive, vodi u seksualne nastranosti, uzrok je nasilju...

Uvjereni smo u to da je potrebno da svaki čovjek upozna ljudsko tijelo sa svim njegovim funkcijama, jer i to spada u bit ljudskog odgoja, ali to se mora činiti na ispravan način - preko stručnih predavanja i pomoću stručne literature. A dok nam djecu i mlade odgajaju pornofilmovi i porno i erotski časopisi, imat ćemo i dalje puno seksualnih anomalija, broj silovanja će se povećavati, kao i broj pobačaja. Nije li to previsoka cijena tržišnog uspjeha proizvođača profnfilmova i porno i erotskih časopisa? Žalosna je činjenica da je pornografija za sve samo "čist

biznis", a da se nimalo ne gleda na posljedice takvog "biznisa".

Vašeg novinara (E.B.) iznenadila je naša akcija koja je (po njegovom mišljenju) "unapred osuđena na poraz". Tužno je to da svi "živimo okruženi pornografijom", a da svi šutimo. Mi smo uvjereni da nismo poraženi, iako našoj molbi nije udovoljeno, jer borba za dobro nikada nije uzaludna.

Htjeli bismo se osvrnuti i na izjave DUŠANA RAŠUA i BLAŽENKE ŠTEFAN.

G. Dušanu Rašuo poručujemo: nismo zahtjevali da povlačite iz prodaje te časopise, nego samo da se oni ne stavljaju na vidne strane kioska i izlažu svačijem (pa i dječjem pogledu). Vi svoje cijenjene čitaoce možete i na drugi način obavijestiti o prispjeću "dragog" im časopisa. Osobno pak smatramo da bi svijet bio puno sretniji i ljepši kad se ništa pornografsko i erotsko ne bi proizvodilo niti prodavalo. Novac stečen širenjem "zla" (a pornografija to jest) - je li to pravi način sticanja zarade? Za nas je to prijevara, jer prodavanjem pornočasopisa želite ljude usrećiti, a priskrbľujete im time zapravo samo trenutni užitak i lažnu sreću, sreću tako krhku da naliči kući od karata sagrađenoj na pijesku. Molba je naša dakle da ne izlažete pornografiju svačijem pogledu!

G-di Blaženki Štefan postavljamo nekoliko pitanja: mislite li da ste našoj Subotici stekli veliki ugled u svijetu time što ste mađarskim, poljskim, svojetskim... turistima dali u ruke pornografiju? Nismo još čuli da je pornografija umjetnost kojom bi se netko dičio. Mislimo da bismo je se trebali stidjeti. Uvjereni smo doista da je "porno bum na subotički način" stvarno subotička sramota i odraz subotičke nekulture. Kako to da nemamo stranim gostima ponuditi ništa drugo što bi "prolazilo kao alva", osim pornografije? Zar smo doista tako nisko pali?

Mislimo također, da ni kino "LIFKA" subotičkoj kulturi nije donio nikakav profit iako su, kako tvrdi Vaš novinar, "profitirali" "erotic-kinom". Stari "Lifka" se u grobu sigurno okreće kad pogleda što je Suboticafilm učinio od njegove dovorane.

Zaključak Vašeg novinara je "biser": "Koliko ovakve slike i filmovi vredaju moral i dostojanstvo ljudi posebna je priča za koju proizvođači ne daju ni pet para". Ako oni za moral i ljudsko dostojanstvo ne daju ni pet para, onda njihovi proizvodi ne samo da ne vrijede ni toliko, nego su "roba" protiv dobrobiti naše zemlje i naroda, jer su direkto upereni protiv morala i dostojanstva ljudske osobe. I to nikom ne smeta: ni novinaru E.B., ni Subotičkim novinama, ni Subotica-filmu, ni Dušanu Rašuo - direktoru distributerske kuće "Duvan", ni Blaženki Štefan, dispečeru za štampu u "Duvanu", ni odgo-

vornima u SIZ-u za kulturu i obrazovanje... i zar tu nitko ne može baš ništa poduzeti?!

Nije li to demokracija koja je protiv naroda (demos=narod), koja nije za čovjeka nego protiv čovjeka?! Naša akcija protiv pornografije bila je u prilog čovjeku; nije tako shvaćena ni prihvaćena. Neka. Mi smo ipak optimisti i vjerujemo u bolje i ljepše sutra - **BEZ PORNOGRAFIJE.**

Ovo svoje pismo dostavljamo:

1. Uredniku Subotičkih novina
2. G. DUŠANU RAŠUO i RO "DUVAN" u Subotici
3. Suboticafilmu
4. "7 NAP-u"
5. Listu mladih "MI" u Zagrebu
6. Glasu Koncila
7. Bačkom klasju
8. SIZ-u za KULTURU I OBRAZOVANJE U SUBOTICI

(P.s. - Pismo upućujemo uredniku Subotičkih novina, iako sumnjamo da će Subotičke novine objaviti našu istinu o našoj akciji, i naše mišljenje o pornografiji, jer još uvijek čitaoci imaju, čini se, pravo samo na dio istine, odnosno istinu s jedne strane gledanu!
Ali, neka bar bude i ostane zapisano).

PRELO

Da smo se udaljili jedni od drugih, ne treba nikom posebno dokazivati. Udaljili smo se i unutar svoje obitelji.

Zbližiti se moramo! - siguran sam - svi osjećamo.

Evo pridloga:

Davnašnji običaj bačkih Hrvata - Bunjevaca PRELO je zgodna prilika da se ponovno međusobno zblizimo. Ovo je obiteljska proslava. Na prelo se pozivaju članovi obitelji, a često prijatelji i komšije.

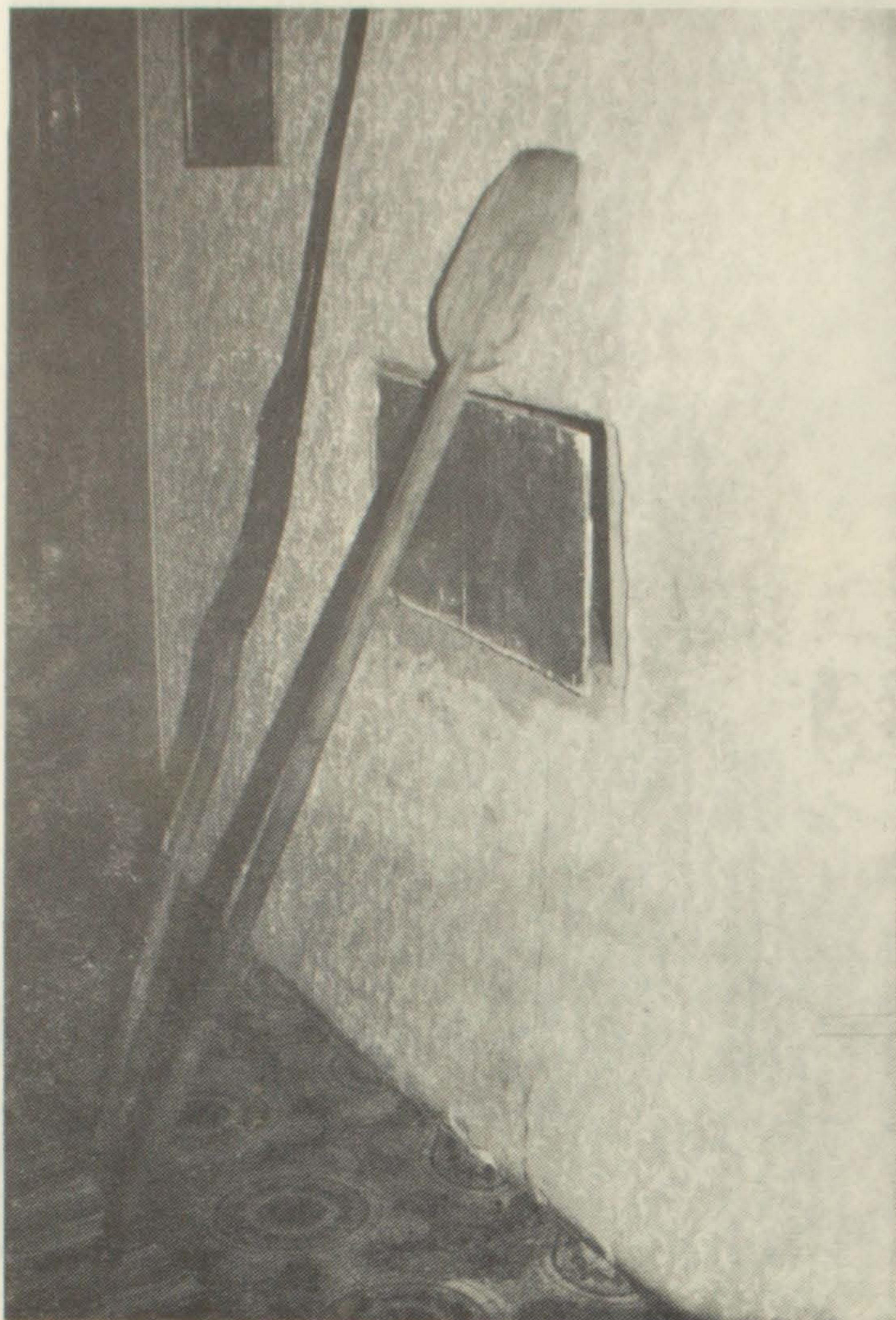
PRELO je prigoda, za obnovu rodbinskih i prijateljskih veza, za zaborav starih razmirica, a možda i svađa...

Domaćin PRELA treba da biranim ričima u svoje i domaćicino ime pozdravi goste, zaželi dobrodošlicu, pozove sve uzvanike da budu veseli, oprostite i zaborave stare nesuglasice; da se međusobno izrazgovaraju, zajedno zapivaju, pa ako ima prostora i zaigraju. Nakon pozdrava svima će nazdraviti i pozvati za zajednički stol, da se okripe hranom, koju je vridna domaćica pripremila srcem i dušom, a razgovorom i veseljem okripe dušu.

Pored pozdrava i želja za veseljem, domaćin je dužan zajedno sa domaćicom da sa svakim gostom ponaosob porazgovara i svoju radost prinese na sve. Zajedno (domaćin i domaćica), moraju voditi računa da se PRELO odvija u željenom pravcu na zadovoljstvo sviju. Domaćica će u zgodnom trenutku (ako mogućnosti dozvoljavaju) svakom uzvaniku dati prigodan dar: maramicu, čorape, šal i sl. koji će svima ostati draga uspomena na jedno ugodno provedeno veče.

Poštovani čitatelji! Koliko sam Vas ovim kratkim prikazom, kako ja zamišljam PRELO uspio zainteresirati, ne znam. Znam jedino da mi je želja da naše bunjevačke - hrvatske obitelji sačuvaju svoje dostojanstvo i identitet. Ako i jedna obitelj prihvati ovaj moj poziv, te organizira PRELO u svom domu, ili se tko god oglasi na ovo pisanje, uspio sam! Hvala Vam!

Hrvatini Tvrdić

KRUŠNA KOTARICA

Na salašu su domaćice, (reduše) same pekle kruv za svu čeljad u kući. To je bio težak posao i obično je domaćica pekla kruv jednom nediljno.

Posli podne domaćica je "prosijala" brašno u naćve. Uveče je "potkuvala" kvas za kruv. Kvas i malo brašna je pomišala u mlakoj vodi na kraju naćava. Onda je priko njega metnila "prikokvasac", pokrila bilim čaršapom. Na sve bi metnila uzgljancu i ostavila da se kvas "kreće" do ujutro.

Rano ujutro domaćica je "zakuvala" kruv u naćva-ma. To je bilo dosta teško jer je trebalo dugo zakuvava-ti.

Kad je kruv bio "zakuvan" domaćica je sve pokrila i ostavila da se kruv "kreće".

Za to vrime domaćica je "žarila" krušnu peć.

Kad je kruv bio "krenjen", a peć "užarena", do-maćica je od krušnog tista napravila samune i metnila u krušne kotarice u kojima su bile krušne krpe da se tisto ne zalipi.

Krušne krpe su bile od bilog kudeljninog ili lanenog postava sa crvenim kockicama.

Na poslitku, od tista što je ostalo, domaćica je nap-ravila jednu ili dve lepanje.

Kruv je malo stojo u krušnim kotaricama i onda je domaćica metnila u peć kruv i lepanje, a za to joj je pomogla široka drvena krušna lopata.

Krušna kotarica je opletena od rogoze. Od vrbinog pruća isičene su uske trake i s tim je opletena rogoza za okruglu krušnu kotaricu.

ŽARILO I KRUŠNA LOPATA

Krušna peć je bila u sobi u ćoši pored vrata, a ložila se spolja iz kujne "pod odžakom". Osim ove krušne peći u sobi, na salašu je često bila peć u avliji, u koju se ložilo liti kad se nije grijala soba.

Ova krušna peć u avliji nije bila daleko od zgrade salaša da domaćici bude što lakše.

U ove peći najčešće su ložile ogrizine od kuruznje (kukuruzovine) koja se daje kravama.

Loži se "žarilom", koje je gvozdeno, a "nasa-deno" je na drveno držalje.

Krušna lopata je drvena i široka, a ima dugačko drveno držalje. Služi za mećanje kruva u krušnu peć. Samun iz "krušne kotarice" se metne na krušnu lopatu, sa strane se malo zasiče da se u peći bolje "krene", a zatim metne u peć. Obično je bilo dva-tri samuna, a bliže pećnim vratima jedna ili dve lepan-je. To je sve zavisilo od broja čeljadi u kući.

(Snimak je načinjen na salašu Ruže Davčik na Verušiću kod Subotice).

(Snimak je načinjen na salašu Ruže Davčik na Verušiću kod Subotice.)

(uređuje Branko Vaci)